

ИНД - 21

Иргэний Нисэхийн Дүрэм

Бүтээгдэхүүн, эд ангийн гэрчилгээжүүлэлт

Иргэний нисэхийн ерөнхий газар

ДҮРМИЙН ТАЙЛБАР

ИНД-21 нь дараах шаардлагыг тогтооно:

- Монгол Улсад үйлдвэрлэх бүтээгдэхүүний маягийн гэрчилгээжүүлэлт;
- Монгол Улсад импортлох бүтээгдэхүүний маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээжүүлэлт;
- агаарын хөлгийн НТЧ-ын гэрчилгээжүүлэлт;
- загварын өөрчлөлт, материал, эд анги, процесс, хэрэгсэл, техникийн өгөгдөхүүн болон эрсдэлтэй эд ангийн зөвшөөрөл, эсхүл эрх;
- бүтээгдэхүүн, эрсдэлтэй эд анги, эсхүл хэрэгслийн экспортын баримт бичиг олгох;
- бүтээгдэхүүн, эсхүл эрсдэлтэй эд ангийг таньж тогтоох.

Энэ Дүрэм нь Иргэний нисэхийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан ИНД-21-ийн цахим хувилбар бөгөөд зөвхөн ишлэл хийх зорилгоор хэрэглэнэ. Хүчин төгөлдөр ИНД-21, түүний нэмэлт, өөрчлөлтийн хуулбарыг ИНЕГ-аас, эсхүл www.mcaa.gov.mn веб сайтаас татаж авах боломжтой.

Мэдээлэл

Гишүүн улсуудын иргэний нисэхийн Дүрмийг сайжруулах замаар иргэний нисэхийн салбарт нэгдсэн нэг Дүрмийн зохицуулалтад шилжих Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын 1992 оны 29-р чуулганы А29-3 тогтоолыг хэрэгжүүлэх зорилгоор, Монгол Улс болон Шинэ Зеланд улсын ИНЕГ-ын хооронд 1999 оны 5 сарын 6-нд байгуулсан “Техникийн Хамтын Ажиллагааны Санамж Бичиг”-ийг үндэслэн Монгол Улсын Иргэний нисэхийн дүрмийг боловсруулсан.

Өөрчлөлтийн түүх**Хүчинтэй огноо**

Анхны боловсруулалт	2001 оны 12 сарын 29
Нэмэлт, өөрчлөлт 1	2005 оны 09 сарын 14
Нэмэлт, өөрчлөлт 2	2008 оны 09 сарын 11
Нэмэлт, өөрчлөлт 3	2010 оны 04 сарын 16
Нэмэлт, өөрчлөлт 4 (Шинэчлэлт)	2019 оны ... сарын ...

Тэмдэглэл: ИНД-21-ийн шинэчлэлтийг монгол, англи хэл дээр, NZ Part 21 А.9-д үндэслэн боловсруулсан болно.

Гарчиг

А Бүлэг - Ерөнхий зүйл	8
21.1. Зорилго	8
21.3. Тодорхойлолт	8
21.5. Нөөц	8
21.7. Гадаадын байгууллагын хүсэлт	8
21.8. Шаардлагатай загварын өөрчлөлт	9
В Бүлэг - Маягийн гэрчилгээ, маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ.....	9
21.11. Зорилго	9
21.13. Гэрчилгээний категори	9
21.15. Нөөц	10
21.17. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлт	10
21.19. Гэрчилгээ олгох.....	10
21.21. Нөөц	11
21.23. Тусгай нөхцөл	11
21.25. Гэрчилгээний хугацаа	11
21.27. Гэрчилгээг шилжүүлэх.....	12
Маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага.....	12
21.31. НТЧ-ын шаардлага	12
21.32. Агаарын хөлгийн дуу чимээний болон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын гэрчилгээжүүлэлт	12
21.33. Маягийн загвар	13
21.35. Үзлэг болон тест	14
21.37. Нийцлийн мэдэгдэл	14
21.39. Шалгах нислэг	15
Маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага	16
21.41. НТЧ-ын шаардлага	16
21.43. Өгөгдөхүүний шаардлага	16
С Бүлэг - Загварын өөрчлөлт	17
21.71. Зорилго	17
21.73. Загварын өөрчлөлтийн зөвшөөрөл	17
21.75. Загварын өөрчлөлтийн үргэлжлэл.....	18
21.77. НТЧ-ын хадгалалтын үүрэг хариуцлага	18
21.79. НТЧ-ын гэрчилгээ олгож загварын өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрөх	18
21.81. Form САА 337 - Модификацийн зөвшөөрөл.....	18
Д Бүлэг - Маягийн гэрчилгээ болон маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээнд өөрчлөлт оруулах.....	19
21.91. Зорилго	19
21.93. Гэрчилгээний өөрчлөлт	19
21.95. Шинэ гэрчилгээ шаарддаг загварын өөрчлөлт	19
21.97. Маягийн гэрчилгээний өөрчлөлтийн хязгаарлалт	20
21.99. Хүсэлт гаргах нөхцөл.....	20
21.101. Зөвшөөрөл авах хүсэлт	20

21.103. Маягийн гэрчилгээний өөрчлөлтийн зөвшөөрөл	20
Е Бүлэг - Нэмэлт маягийн гэрчилгээ	21
21.111. Зорилго	21
21.113. Нэмэлт маягийн гэрчилгээ	21
21.115. Хүсэлт гаргах нөхцөл	21
21.117. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлт	21
21.119. Гэрчилгээ олгох	22
21.121. Гэрчилгээ шилжүүлэх	22
21.123. Гэрчилгээ эзэмшигчийн үүрэг хариуцлага	22
21.125. Гэрчилгээний өөрчлөлт	23
Ү Бүлэг - Урьдчилсан маягийн гэрчилгээ	23
21.141. Зорилго	23
21.143. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлт	23
21.145. Гэрчилгээ олгох	23
21.147. Урьдчилсан маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага	24
21.149. Хугацаа	25
Г Бүлэг - Нөөц	25
Н Бүлэг- НТЧ-ын гэрчилгээ	25
21.171. Зорилго	25
21.173. Гэрчилгээний категори	25
21.175. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлт	26
21.177. Гэрчилгээ олгох тусгай нөхцөлүүд	26
21.179. Гэрчилгээний хугацаа	26
21.181. Гэрчилгээ шилжүүлэх	27
Гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага	28
21.191. Стандарт болон хязгаарлагдмал категорийн шаардлага	28
21.193. Тусгай категори - туршилтын гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага	29
21.195. Тусгай категори - үзүүлбэрийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага	30
21.197. Тусгай категори - сонирхогч-бүтээсэн агаарын хөлгийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага	31
21.199. Тусгай категори - анхдагч гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага	32
21.201. Тусгай категори - спортын хөнгөн агаарын хөлгийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага	33
21.203. Тусгай категори - хязгаарлагдмал гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага	36
21.205. Тусгай категорийн агаарын хөлгийн зурагт хуудас	38
И Бүлэг - Тусгай нислэгийн зөвшөөрөл	38
21.251. Хамрах хүрээ	38
21.253. Тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн категори	38
21.255. Тусгай нислэгийн зөвшөөрөл авах хүсэлт	38
21.257. Тусгай нислэгийн зөвшөөрөл олгох нөхцөл	38
21.259. Тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн хугацаа	39
Тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн шаардлага	39
21.261. Тусгай нислэгийн зөвшөөрөл авах хүсэлт	39

21.263. Тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн-байнгын эрх авах хүсэлт	40
Ж Бүлэг - Нөөц	40
К Бүлэг - Материал, эд анги, процесс болон хэрэгсэл	40
21.301. Зорилго	40
21.303. Солилт болон модификацийн материал, эд анги, хэрэгсэл	40
21.305. Процессыг зөвшөөрөх, эсхүл хүлээн зөвшөөрөх	41
Л Бүлэг - Экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ	41
21.321. Зорилго	41
21.323. Нөөц	41
21.325. Нөөц	41
21.327. Экспортын НТЧ-ын гэрчилгээний үл хамаарал	42
21.329. Хүсэлт гаргах нөхцөл	42
21.331. Экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт	42
21.333. Экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ олгох	43
21.335. Гэрчилгээний хүчинтэй байдал	44
21.337. Гэрчилгээ шилжүүлэх	44
21.339. САА Form One - Шилжүүлэхийг зөвшөөрсөн гэрчилгээг экспортод хэрэглэх	44
21.341. Экспортлогчийн үүрэг хариуцлага	45
М Бүлэг - Засвар	45
21.431. Хамрах хүрээ	45
21.433. Засварын аргачлалын зөвшөөрөл	45
Н Бүлэг - Техникийн өгөгдөхүүн болон НТЧ-ын тодорхойлолт	46
21.501. Зорилго	46
21.503. Хүлээн зөвшөөрөхүйц техникийн өгөгдөхүүн	46
21.505. Form САА 337 - Техникийн өгөгдөхүүний зөвшөөрөл	46
21.507. Тодорхойлолтыг зөвшөөрөх	48
21.509. Тодорхойлолтыг хүлээн зөвшөөрөх	48
21.511. Тодорхойлолтоос хазайх хүсэлт гаргах	48
О Бүлэг - Монгол Улсын Technical Standard Order-ын эрх	49
21.601. Хамрах хүрээ	49
21.603. Тодорхойлолт	49
21.605. Монгол Улсын TSO эрхийн шаардлага	49
21.607. Хүсэлт гаргах нөхцөл	50
21.609. Эрх авах хүсэлт гаргах	50
21.611. Эрх олгох	50
21.613. Зөвшөөрлийн эрх	51
21.615. Эрхийн хүчинтэй байдал	51
21.617. Эрхийн хугацаа	51
21.619. Эрх шилжүүлэх	51
21.621. Эрх эзэмшигчийн үүрэг хариуцлага	52
21.623. Загварын өөрчлөлт	52
21.625. Бүртгэл хөтлөх	53

P Бүлэг - Монгол Улсын эд анги үйлдвэрлэх зөвшөөрлийн эрх	53
21.701. Хамрах хүрээ.....	53
21.703. Монгол Улсын PMA эрхийн шаардлага.....	53
21.705. Хүсэлт гаргах нөхцөл.....	53
21.707. Эрх авах хүсэлт гаргах	54
21.709. Эрх олгох.....	55
21.711. Зөвшөөрлийн эрх.....	55
21.713. Эрхийн хүчинтэй байдал	55
21.715. Эрхийн хугацаа	55
21.717. Эрхийг шилжүүлэх	55
21.719. Эрх эзэмшигчийн үүрэг хариуцлага.....	56
21.721. Бүртгэл хөтлөх	56
Q Бүлэг - Бүтээгдэхүүн, эд ангийг таньж тогтоох.....	56
21.801. Зорилго.....	56
21.803. Агаарын хөлөг, агаарын хөлгийн хөдөлгүүр болон сэнсийг таньж тогтоох	57
21.805. Таньж тогтоох мэдээлэл.....	58
21.807. Таньж тогтоох мэдээллийг салгах, өөрчлөх болон солих.....	58
21.809. Өгөгдлийн пайзыг салгах, дахин суурилуулах.....	58
21.811. Эрсдэлтэй эд ангийг таньж тогтоох.....	59
21.813. Солилт болон модификацийн материал, эд анги, хэрэгслийг таньж тогтоох	59
Хавсралт А - Хамааралгүй	60
Хавсралт В - Нөөц.....	60
Хавсралт С - НТЧ-ын загварын стандарт.....	60
Хавсралт D - Хүлээн зөвшөөрөхүйц техникийн өгөгдөхүүн	61

А Бүлэг - Ерөнхий зүйл

21.1. Зорилго

Энэ Дүрэм нь дараах шаардлагыг тогтооно:

- (1) Монгол Улсад үйлдвэрлэх бүтээгдэхүүний маягийн гэрчилгээжүүлэлт;
- (2) Монгол Улсад импортлох бүтээгдэхүүний маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээжүүлэлт;
- (3) агаарын хөлгийн НТЧ-ын гэрчилгээжүүлэлт;
- (4) загварын өөрчлөлт, материал, эд анги, процесс, хэрэгсэл, техникийн өгөгдөхүүн болон эрсдэлтэй эд ангийн зөвшөөрөл, эсхүл эрх;
- (5) бүтээгдэхүүн, эрсдэлтэй эд анги, эсхүл хэрэгслийн экспортын баримт бичиг олгох;
- (6) бүтээгдэхүүн, эсхүл эрсдэлтэй эд ангийг таньж тогтоох.

21.3. Тодорхойлолт

Энэ Дүрэмд:

Маягийн гэрчилгээ нь дараах баримт бичгийг багтаана:

- (1) маягийн загвар;
- (2) үйл ажиллагааны хязгаарлалт;
- (3) маягийн гэрчилгээний өгөгдөхүүний хуудас (TCDS);
- (4) Хавсралт С-д заасан хамааралтай НТЧ-ын загварын стандарт;
- (5) агаарын хөлгийн маягийн хувьд, нислэгийн заавар;
- (6) бүтээгдэхүүний маягт хамаарах, энэ Дүрэмд заасан бусад нөхцөл, эсхүл хязгаарлалт.

Эрсдэлтэй эд анги гэж солигдох хугацаа, үзлэгийн үечлэл, эсхүл холбогдох журам нь үйлдвэрлэгчийн техник үйлчилгээний зааврын “НТЧ-ын Хязгаарлалтын хэсэг”, эсхүл НТЧ-ын хадгалалтын зааварчилгаанд заасан агаарын хөлгийн эд ангийг ойлгоно.

21.5. Нөөц

21.7. Гадаадын байгууллагын хүсэлт

Хэрэв Дарга тухайн гэрчилгээ, зөвшөөрөл, эсхүл эрх олгох хэрэгцээ байна гэж үзвэл, Монгол Улсын гадна оршин суугаа этгээдийн гэрчилгээ, зөвшөөрөл, эсхүл эрх авах хүсэлтийн дагуу зөвшөөрөл олгоно.

21.8. Шаардлагатай загварын өөрчлөлт

(а) Дарга ИНД-39-ийн дагуу бүтээгдэхүүний НТЧ-ын удирдамж гаргасан тохиолдолд, тухайн бүтээгдэхүүний маягийн гэрчилгээ эзэмшигч нь:

- (1) хэрэв Дарга тухайн загварын өөрчлөлт нь бүтээгдэхүүний аюултай нөхцөлийг засахад шаардлагатай гэж тогтоосон бол Даргын шаардсан даруйд тохирох загварын өөрчлөлтийн зөвшөөрөл авахаар Даргад хүргүүлнэ;
- (2) загварын өөрчлөлтийн зөвшөөрөл авсан даруйд тухайн өөрчлөлтийг хамарсан тайлбар өгөгдөхүүнийг гаргаж, тухайн бүтээгдэхүүнээр үйл ажиллагаа эрхлэгч бүрд хэрэглэхэд бэлэн байлгана.

(б) Хэрэв бүтээгдэхүүнд тухайн цаг хугацаанд аюултай нөхцөл байхгүй боловч, маягийн гэрчилгээнд өөрчлөлт оруулснаар бүтээгдэхүүний аюулгүй байдал сайжрах нь ашиглалтын туршлагаар тогтоогдсон бол тухайн бүтээгдэхүүний маягт, маягийн гэрчилгээ эзэмшигч нь:

- (1) Даргын шаардсан даруйд, тохирох загварын өөрчлөлтийн зөвшөөрөл авахаар Даргад хүргүүлнэ;
- (2) загварын өөрчлөлтийн зөвшөөрөл авсан даруйд тухайн өөрчлөлтийг хамарсан тайлбар өгөгдөхүүнийг гаргаж, тухайн бүтээгдэхүүнээр үйл ажиллагаа эрхлэгч бүр хэрэглэхэд бэлэн байлгана.

В Бүлэг - Маягийн гэрчилгээ, маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ

21.11. Зорилго

Энэ Бүлэг нь дараах зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

- (1) Монгол Улсад үйлдвэрлэх бүтээгдэхүүний маягийн гэрчилгээжүүлэлт;
- (2) Монгол Улсад импортлох бүтээгдэхүүний маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээжүүлэлт;
- (3) маягийн гэрчилгээ эзэмшигчийн хариуцлага.

21.13. Гэрчилгээний категори

(а) Энэ Бүлгийн дагуу Дарга дараах гэрчилгээг олгож болно:

- (1) Монгол Улсад үйлдвэрлэх бүтээгдэхүүний маягт олгох *стандарт категори*н маягийн гэрчилгээ;
- (2) Монгол Улсад үйлдвэрлэх агаарын хөлгийн маягт олгох *хязгаарлагдмал категори*н маягийн гэрчилгээ;
- (3) Монгол Улсад импортлох бүтээгдэхүүний маягт олгох *стандарт категори*н маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ;
- (4) Монгол Улсад импортлох агаарын хөлгийн маягт олгох *хязгаарлагдмал категори*н маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ.

(b) Хэрэв Дарга энэ зүйлийн (a)-д заасан гэрчилгээний холбогдох шаардлагыг хангасан бол гэрчилгээ олгож болно.

(c) Дарга агаарын хөлгийн *хязгаарлагдмал категорийн* маягийн гэрчилгээ, эсхүл *хязгаарлагдмал категорийн* маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээг олгохдоо, тухайн агаарын хөлгийн гэрчилгээжсэн үйл ажиллагааны зориулалтыг гэрчилгээнд тодорхой заах үүрэгтэй.

21.15. Нөөц

21.17. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлт

(a) Бүтээгдэхүүний маягт, маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь САА 24021/01 маягыг бөглөж, дараах баримтын хамт Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) зохих төлбөрийн баримт;
- (2) дараах мэдээллүүд:
 - (i) агаарын хөлгийн маягийн хувьд, тухайн агаарын хөлгийн гурван талт зураг болон бусад бэлэн байгаа урьдчилсан үндсэн өгөгдөхүүн;
 - (ii) агаарын хөлгийн хөдөлгүүр, эсхүл сэнсний маягийн хувьд, түүний загварын хэв шинжийн тайлбар, үйл ажиллагааны үзүүлэлт болон санал болгосон үйл ажиллагааны хязгаарлалт;
 - (iii) энэ Бүлгээр шаардсан, эсхүл Даргын шаардаж болох тухайн бүтээгдэхүүнтэй холбоотой бусад нэмэлт мэдээлэл.

(b) Бүтээгдэхүүний маягт, маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт нь дараах хугацаанд хүчинтэй хэвээр байна:

- (1) 3 жил; эсхүл
- (2) МСТOW нь 5700кг-аас дээш жинтэй нисэх онгоцны маягийн хувьд, 5 жил; эсхүл
- (3) МСТOW нь 2730кг-аас дээш жинтэй роторт-хөлгийн маягийн хувьд, 5 жил; эсхүл
- (4) Даргын зөвшөөрч болох илүү урт хугацаа.

(c) Бүтээгдэхүүний маягт, маягийн хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь САА 24021/02 маягыг бөглөж, зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй.

21.19. Гэрчилгээ олгох

(a) Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл, хүсэлт гаргагч нь бүтээгдэхүүний маягт, маягийн гэрчилгээ, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ авах эрхтэй:

- (1) хүсэлт гаргагч 21.31 - 21.43-т заасан гэрчилгээжүүлэлтийн холбогдох шаардлагыг хангасан;

(2) тухайн гэрчилгээг олгох нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй;

(3) бүтээгдэхүүний маягт олгох маягийн гэрчилгээний хувьд:

(i) 21.35-ын дагуу шаардсан үзлэг болон тестээр тухайн бүтээгдэхүүн нь хамааралтай НТЧ-ын шаардлага хангасан нь тогтоогдсон;

(ii) хүсэлт гаргагч нь ИНД-146-гийн дагуу *зохион бүтээх байгууллагын гэрчилгээ* эзэмшдэг, эсхүл гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргасан; эсхүл

(iii) хүсэлт гаргагч нь ИНД-148-ын дагуу *үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ* эзэмшдэг, эсхүл гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргасан.

(b) Хэрэв маягийн гэрчилгээ нь 21.17(b)-д заасан хугацаанд олгогдоогүй бол хүсэлт гаргагч нь 21.17(a)-ийн дагуу:

(1) маягийн гэрчилгээний хүсэлтийг шинээр гаргана; эсхүл

(2) анхны гаргасан хүсэлтийн хугацааг сунгуулах хүсэлт хүргүүлнэ.

(c) Хэрэв энэ зүйлийн (b)(2)-т заасны дагуу гаргасан маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлтийг сунгуулах хүсэлт нь зөвшөөрөгдсөн бол анхны хүсэлтийн хүчинтэй хугацааг, маягийн гэрчилгээ олгох өдрийн өмнөх хугацаагаар авч үзэх ба 21.17(b)-гийн дагуу тогтоосон анхны хүсэлтийн хугацаанаас ихгүй байна.

21.21. Нөөц

21.23. Тусгай нөхцөл

Хэрэв Дарга НТЧ-ын стандарт нь дараах шалтгаанаар аюулгүй байдлын хангалттай, эсхүл зохих түвшнийг хангаагүй болохыг тогтоосон бол Хавсралт С-д заасан НТЧ-ын загварын стандарттай дүйцэх аюулгүй байдлын түвшнийг тогтоох зорилгоор бүтээгдэхүүнд тусгай нөхцөл зааж болно:

(1) тухайн бүтээгдэхүүн нь хамааралтай НТЧ-ын загварын стандартад суурилсан зохион бүтээх аргачлалтай харьцуулахад шинэ, эсхүл энгийн бус загварын хэв шинжтэй бол; эсхүл

(2) тухайн бүтээгдэхүүнийг хэрэглэх зориулалт нь нийтлэг биш бол.

21.25. Гэрчилгээний хугацаа

(a) Маягийн гэрчилгээ нь тухайн гэрчилгээг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосноос бусад тохиолдолд хүчинтэй хэвээр байна.

(b) Маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ нь 21.43(a)(1)(i)-ийн дагуу маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ олгоход шаардсан маягийн гэрчилгээ, эсхүл түүнтэй дүйцэх бусад баримт бичиг цаашид хүчингүй болсноос бусад тохиолдолд хүчинтэй хэвээр байна.

21.27. Гэрчилгээг шилжүүлэх

(a) Маягийн гэрчилгээ эзэмших этгээд нь Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц байх ба дараах гэрчилгээ эзэмшдэг байхаас бусад тохиолдолд, маягийн гэрчилгээ эзэмшигчийг тухайн гэрчилгээг бусад этгээдэд шилжүүлэхийг хориглоно:

- (1) ИНД-146-гийн дагуу олгосон *зохион бүтээх байгууллагын гэрчилгээ*; эсхүл
- (2) ИНД-148-ын дагуу олгосон *үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ*.

(b) Маягийн гэрчилгээ эзэмшигч нь маягийн гэрчилгээг шилжүүлэхийн өмнө:

- (1) шилжүүлэн авагчийн нэр, үйлчилгээ эрхлэх хаягийг Даргад бичгээр мэдэгдэх;
- (2) маягийн гэрчилгээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулахаар Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй.

Маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага**21.31. НТЧ-ын шаардлага**

Бүтээгдэхүүний маягт, маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах нотлох баримтыг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) энэ зүйлийн (2)-т зааснаас бусад тохиолдолд, тухайн бүтээгдэхүүний маягийн загвар нь дараах шаардлагыг хангаж байгааг:
 - (i) Хавсралт С-д заасан хамааралтай НТЧ-ын загварын стандарт, эсхүл хүсэлт гаргагчийн сонгосон стандартын сүүлчийн нэмэлт өөрчлөлтийг;
 - (ii) 21.23-ын дагуу Даргын тогтоосон аливаа тусгай нөхцөлийг;
 - (iii) Дарга хамааралтай гэж үзсэн бусад НТЧ-ын шаардлагыг;
 - (iv) Хавсралт С-д заасан агаарын хөлгийн холбогдох дуу чимээний болон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандарт, эсхүл хүсэлт гаргагчийн сонгосон стандартын сүүлчийн нэмэлт өөрчлөлтийг;
- (2) аливаа хангагдаагүй НТЧ-ын шаардлага нь аюулгүй байдлыг хангах дүйцэх түвшний хүчин зүйлээр нөхөгдсөн болохыг;
- (3) тухайн бүтээгдэхүүний маяг нь, зөв нэмж өөрчилсөн нислэгийн заавар, эсхүл бусад тогтоогдсон хязгаарлалтын хүрээнд, зориулалтын дагуу ашиглахад түүнийг аюултай болгох хэв шинж, эсхүл үзүүлэлтгүй болохыг.

21.32. Агаарын хөлгийн дуу чимээний болон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын гэрчилгээжүүлэлт

Бүтээгдэхүүний маягт, маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь Даргад дараах баримт бичгийг хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) агаарын хөлгийн маягийн хувьд, дараах баримт бичгээс бүрдсэн, агаарын хөлгийн дуу чимээний гэрчилгээжүүлэлтийн мэдээлэл:
 - (i) үйлдвэрлэгчийн маяг, оноосон загвар болон хөдөлгүүрийн маяг, загвар, хэрэв хамааралтай бол тухайн сэнсний маяг, загвар;

- (ii) Хавсралт С-д заасан стандарт категорийн агаарын хөлгийн дуу чимээний стандартын дагуу тухайн маягийн агаарын хөлгийн холбогдох дуу чимээний стандартыг тодорхойлсон мэдэгдэл;
 - (iii) хүсэлт гаргагчийн, энэ зүйлийн (1)(ii)-ын дагуу тодорхойлсон дуу чимээний стандартын нийцлийг бататгах зорилгоор тухайн агаарын хөлгийн загварт хийсэн аливаа модификацийн жагсаалт;
 - (iv) хүсэлт гаргагчийн, энэ зүйлийн (1)(ii)-ын дагуу тодорхойлсон дуу чимээний стандартад заасан журам болон стандартын дагуу хэмжсэн, агаарын хөлгийн дуу чимээний дундаж түвшнийг заасан мэдэгдэл;
 - (v) энэ зүйлийн (1)(iv)-т шаардсан дуу чимээний түвшний хэмжилтийн үеийн, тухайн агаарын хөлгийн максимум жинг заасан мэдэгдэл;
- (2) турбо-жет, турбо-фэн хөдөлгүүрийн маягийн хувьд, Хавсралт С-д заасан стандарт категорийн хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандартыг хангасан хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын гэрчилгээжүүлэлтийн дараах баримт бичгийг багтаасан мэдээлэл:
- (i) үйлдвэрлэгчийн маяг болон оноосон загвар;
 - (ii) Хавсралт С-д заасан стандарт категорийн агаарын хөлгийн хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандартын дагуу тухайн маягийн хөдөлгүүрийн холбогдох хийн ялгаруулалтын стандартыг тодорхойлсон мэдэгдэл;
 - (iii) хүсэлт гаргагчийн, энэ зүйлийн (2)(ii)-ын дагуу тодорхойлсон, хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандартын нийцлийг бататгах зорилгоор тухайн хөдөлгүүрт хийсэн аливаа модификацийн жагсаалт;
 - (iv) хүсэлт гаргагчийн, энэ зүйлийн (2)(ii)-ын дагуу тодорхойлсон, хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандартад заасан тооцоот гаралтын (rated output) мэдэгдэл;
 - (v) хүсэлт гаргагчийн, энэ зүйлийн (2)(ii)-ын дагуу тодорхойлсон, хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандартаар шаардсан даралтын жишиг харьцааны мэдэгдэл;
 - (vi) хүсэлт гаргагчийн, энэ зүйлийн (2)(ii)-ын дагуу тодорхойлсон, хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандартын утааны индексийн шаардлага хангаж байгааг тогтоосон мэдэгдэл;
 - (vii) хүсэлт гаргагчийн, энэ зүйлийн (2)(ii)-ын дагуу тодорхойлсон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандартын бохирдуулагч хийн шаардлага хангаж байгааг тогтоосон мэдэгдэл.

21.33. Маягийн загвар

Бүтээгдэхүүний маягт, маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах үүрэгтэй:

- (1) Даргад, дараах мэдээллээс бүрдсэн маягийн загварыг хүргүүлэх:

- (i) хамааралтай НТЧ-ын шаардлага хангаж байгааг харуулсан бүтээгдэхүүний маягийн конфигураци ба загварын хэв шинжийг тодорхойлоход шаардлагатай зураг, тодорхойлолтууд болон бусад мэдээлэл;
 - (ii) энэ зүйлийн (1)(i)-д заасан зураг, тодорхойлолтын жагсаалт;
 - (iii) бүтээгдэхүүний маягийн бүтцийн бөх бат чанарыг тодорхойлоход шаардлагатай процесс, материал болон хэмжээсийн мэдээлэл;
 - (iv) Хавсралт С-д заасан хамааралтай НТЧ-ын загварын стандартаар шаардсан НТЧ-ын хадгалалтын зааварчилгааны НТЧ-ын хязгаарлалтын хэсэг;
 - (v) ижил маягийн сүүлд үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүний НТЧ-ыг тодорхойлоход шаардлагатай бусад өгөгдөхүүн;
- (2) маягийн загвар бүрийг болон маягийн загварын хүрээнд вариант бүрийг тодорхойлох.

21.35. Үзлэг болон тест

(a) Бүтээгдэхүүний маягт, маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах шаардлагыг бататгаж тухайн маягийн бүтээгдэхүүнд үзлэг болон тест хийнэ:

- (1) тухайн бүтээгдэхүүн нь холбогдох НТЧ-ын шаардлага хангаж байгааг;
- (2) тухайн материал болон бүтээгдэхүүн нь маягийн загварын тодорхойлолтод тохирч байгааг;
- (3) тухайн бүтээгдэхүүний бүх эд ангиуд нь маягийн загварын зурагтай тохирч байгааг;
- (4) тухайн үйлдвэрлэлийн процесс, бүтээх болон угсрах ажиллагаа нь маягийн загварт заасантай нийцэж байгааг.

(b) Энэ зүйлийн (a)-д шаардсан үзлэг болон тест хийсний дараа хүсэлт гаргагч нь дараах үүрэгтэй:

- (1) Даргын шаардаж болох аливаа үзлэг, нислэгийн болон газрын тест хийхийг зөвшөөрөх;
- (2) тухайн бүтээгдэхүүн нь энэ зүйлийн (a)(2), (3) болон (4)-ийн шаардлага хангаж байгааг нотлох баримтыг гаргах;
- (3) тухайн бүтээгдэхүүн нь энэ зүйлийн (a)(2), (3), болон (4)-ийн шаардлага хангаж байгааг харуулснаас хойш, Даргад тест хийж танилцуулах хүртэлх хугацаанд өөрчлөгдөөгүй хэвээр болохыг бататгах.

21.37. Нийцлийн мэдэгдэл

(a) 21.35(b)-гийн дагуу тест хийхээр Даргад бүтээгдэхүүнээ танилцуулж байгаа маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч бүр нь 21.35(b)(2), (3)-ын шаардлага хангаж байгааг мэдэгдсэн нийцлийн мэдэгдлийг Даргад хүргүүлнэ.

(b) Бүтээгдэхүүний маягт, маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч, тухайн бүтээгдэхүүн нь хамааралтай НТЧ-ын шаардлага хангаж байгааг мэдэгдсэн нийцлийн мэдэгдлийг Даргад хүргүүлнэ.

21.39. Шалгах нислэг

(a) Агаарын хөлгийн маягт, маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь энэ зүйлийн (b)-г харгалзан, Даргын шаардаж болох дараах ажиллагааг бататгах шалгах нислэг хийх үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн маяг нь хамааралтай НТЧ-ын шаардлага хангасан болохыг;
- (2) тухайн агаарын хөлгийн маяг болон агаарын хөлгийн бүрдэл хэсэг нь найдвартай, зөв ажиллаж байгааг.

(b) Хүсэлт гаргагч нь дараах нөхцөлийг бататгах үүрэгтэй:

- (1) энэ зүйлийн (a)-д шаардсан шалгах нислэг хийхийн өмнө:
 - (i) тухайн агаарын хөлөг нь Хавсралт С-д заасан, хамааралтай НТЧ-ын загварын стандартын бүтцийн шаардлага хангаж байгааг;
 - (ii) тухайн агаарын хөлөгт газарт хийх шаардлагатай үзлэг болон тест хийсэн болохыг;
 - (iii) тухайн агаарын хөлөг нь маягийн загвартаа нийцэж байгааг;
- (2) энэ зүйлийн (a)-д шаардсан шалгах нислэгийг:
 - (i) дараах шаардлагыг хангасан этгээд гүйцэтгэсэн байх:
 - (A) тухайн этгээд нь ИНД-61-ийн дагуу олгосон хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн гэрчилгээ эзэмшдэг байх ба хийгдэж байгаа маягийн анхны загварын туршилт, эсхүл туршилтын нислэгт туршин-нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэхийг Дарга зөвшөөрсөн байх; эсхүл
 - (B) агаарын хөлөг нь хэт хөнгөн агаарын хөлөг бөгөөд тухайн этгээд нь хэт хөнгөн агаарын хөлгийн байгууллагаар тухайн үйл ажиллагааг гүйцэтгэхээр зөвшөөрөгдсөн байх, хэрэв ИНД-149-ийн байгууллагын гэрчилгээ нь тухайн эзэмшигчид хийгдэж байгаа маягийн анхны загварын тест, эсхүл туршилтын нислэгт туршин-нисгэгчид эрх олгохыг зөвшөөрдөг бол; эсхүл
 - (C) агаарын хөлөг нь глайдер бөгөөд тухайн этгээд нь глайдерын байгууллагаар тухайн үйл ажиллагааг гүйцэтгэхээр зөвшөөрөгдсөн байх, хэрэв ИНД-149-ийн байгууллагын гэрчилгээ нь тухайн эзэмшигчид хийгдэж байгаа маягийн анхны загварын тест, эсхүл туршилтын нислэгт туршин-нисгэгчид эрх олгохыг зөвшөөрдөг бол;
 - (ii) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц холбогдох журмын дагуу гүйцэтгэсэн байх.

Маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

21.41. НТЧ-ын шаардлага

Бүтээгдэхүүний маягт, маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах нотлох баримтыг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) Дарга өөр хугацааг бичгээр тусгайлан зааснаас бусад тохиолдолд, тухайн бүтээгдэхүүн нь Хавсралт С-д заасан болон гадаадын маягийн гэрчилгээ, эсхүл дүйцэх баримт бичигт заасан хугацаанд хүчинтэй байсан дараах стандартыг хангасан болохыг:
 - (i) НТЧ-ын загварын стандартыг;
 - (ii) агаарын хөлгийн дуу чимээний болон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандартыг,
- (2) бүтээгдэхүүний маяг нь гадаадын маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүрээнд, эсхүл 21.23-ын дагуу Дарга бичгээр тодорхойлсон аливаа тусгай нөхцөлийг хангаж байгааг;
- (3) хангагдаагүй аливаа НТЧ-ын шаардлага нь аюулгүй байдлын дүйцэх түвшнийг хангасан хүчин зүйлээр нөхөгдсөн болохыг;
- (4) бүтээгдэхүүний маягийг зориулалтын дагуу ашиглахад аюултай болгох хэв шинж, эсхүл үзүүлэлт байхгүй болохыг.

21.43. Өгөгдөхүүний шаардлага

(а) Бүтээгдэхүүний маягт, маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь Даргад дараах баримт бичгийг хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) дараах нотлох баримтыг:
 - (i) тухайн маягийн загварыг ICAO-гийн Хэлэлцэн тохирогч Зохион бүтээгч улс маягийн гэрчилгээ, эсхүл дүйцэх баримт бичиг олгосноор зөвшөөрсөн болохыг;
 - (ii) тухайн маягийн гэрчилгээ, эсхүл дүйцэх баримт бичгийг Зохион бүтээгч улс хүчинтэй гэж үзсэн болохыг;
- (2) энэ зүйлийн (а)(1)-д заасан маягийн гэрчилгээ, эсхүл дүйцэх баримт бичиг олгоход тавих НТЧ-ын шаардлага хангасан тухай дараах дэлгэрэнгүй мэдээллийг:
 - (i) НТЧ-ын загварын стандарт;
 - (ii) стандартын хүчинтэй хугацаа;
 - (iii) гадаадын маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүрээнд тогтоосон аливаа тусгай нөхцөл;
 - (iv) хангагдаагүй аливаа шаардлага нь Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц, аюулгүй байдлын дүйцэх түвшнийг хангах хүчин зүйлээр нөхөгдсөн тухай;
 - (v) аливаа НТЧ-ын хязгаарлалт;

- (3) агаарын хөлгийн дуу чимээний болон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын гэрчилгээжүүлэлтийн талаар 21.32(1), (2)-т шаардсан дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (4) хамааралтай НТЧ-ын загварын стандартад нийцэж байгааг харуулсан, энэ зүйлийн (а)(1)-д заасан маягийн гэрчилгээ, эсхүл дүйцэх баримт бичгийг авахаар хүргүүлсэн өгөгдөхүүнийг тогтоосон жагсаалтыг;
- (5) агаарын хөлгийн хувьд, энэ зүйлийн (а)(1)-д заасан маягийн гэрчилгээ, эсхүл дүйцэх баримт бичгийн хүрээнд баталсан нислэгийн зааврын хувь, эсхүл хэрэв холбогдох загварын стандартад нислэгийн заавартай байхыг шаардаагүй бол Хавсралт С-д тусгасан стандартад нийцсэн нислэгийн зааврыг;
- (6) хэрэв Дарга шаардсан бол:
 - (i) тухайн бүтээгдэхүүний маягийн техник үйлчилгээний зааврын хувийг;
 - (ii) тухайн бүтээгдэхүүний маягийг үйлдвэрлэгчээс гаргасан ашиглалтын мэдээллийн (service information) хүчинтэй хувийг;
 - (iii) тухайн бүтээгдэхүүний маягийн эд ангийн зурагт каталогийн хувийг;
- (7) үйлдвэрлэгч, эсхүл энэ зүйлийн (а)(1)-д заасан маягийн гэрчилгээ, эсхүл дүйцэх баримт бичиг эзэмшигч нь энэ зүйлийн (а)(5), (а)(6)-д заасан баримт бичигт орсон нэмэлт өөрчлөлт болон шинэчлэлт бүрийн хувийг Даргад хүргүүлж байхыг зөвшөөрсөн болохыг нотлох баримтыг.

(b) Хэрэв энэ зүйлийн (а)-д иш татсан бүтээгдэхүүний маяг нь агаарын хөлгийн маяг бол энэ зүйлийн (а)(6)-д шаардсан мэдээлэлд тухайн агаарын хөлгийн хөдөлгүүрийн, хэрэв хамааралтай бол сэнсний мэдээлэл багтсан байх ёстой.

(c) Дарга, маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээнд хамаарах бүтээгдэхүүний загвар, эсхүл серийн дугаарын хамрах хүрээг бичгээр тодорхойлох, эсхүл хэрэв 21.41, 21.43-ын шаардлага нь аливаа нэмэлт бүтээгдэхүүнд тохирч байгаа бол гэрчилгээний хамрах хүрээг дахин тодорхойлж болно.

С Бүлэг - Загварын өөрчлөлт

21.71. Зорилго

Энэ Бүлэг нь загварын өөрчлөлтийн зөвшөөрөл олгох зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно.

21.73. Загварын өөрчлөлтийн зөвшөөрөл

- (a) Загварын өөрчлөлтийг дараах хэлбэрээр зөвшөөрч болно:
 - (1) НТЧ-ын удирдамжид оруулах; эсхүл
 - (2) модификацийн зөвшөөрөл олгох; эсхүл
 - (3) D Бүлгийн дагуу маягийн гэрчилгээ, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээний өөрчлөлтийн зөвшөөрөл олгох; эсхүл

(4) Е Бүлгийн дагуу нэмэлт маягийн гэрчилгээ олгох.

(b) Хэрэв загварын өөрчлөлт нь дараах шаардлагыг хангасан бол Дарга хүлээн зөвшөөрөхүйц байна:

(1) Хавсралт D-д заасан техникийн өгөгдөхүүнд заасан; эсхүл

(2) НТЧ-ын гэрчилгээ олгосноор хүлээн зөвшөөрсөн.

(c) Тухайн бүтээгдэхүүнд том хэмжээний модификаци хийхийг зорьж байгаа, бүтээгдэхүүний маягийн гэрчилгээ эзэмшигч биш этгээд нь Е Бүлгийн дагуу нэмэлт маягийн гэрчилгээ авах замаар тухайн загварын өөрчлөлтийн зөвшөөрөл авах хүсэлтийг Даргад гаргаж болно.

21.75. Загварын өөрчлөлтийн үргэлжлэл

Энэ Дүрэм хүчинтэй болох үед Даргаар зөвшөөрөгдсөн байсан загварын өөрчлөлт бүрийг, энэ Дүрмийн дагуу зөвшөөрөгдсөнд тооцно.

21.77. НТЧ-ын хадгалалтын үүрэг хариуцлага

Загварын өөрчлөлтийн нийцлийн мэдэгдэл гаргасан байгууллага нь ИНД-146.61-д шаардсан өөрчлөлттэй холбоотой НТЧ-ын хадгалалтын үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

21.79. НТЧ-ын гэрчилгээ олгож загварын өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрөх

(a) Агаарын хөлөгт хийсэн загварын өөрчлөлтийг тухайн агаарын хөлөгт НТЧ-ын гэрчилгээ олгосноор хүлээн зөвшөөрч болно, хэрэв:

(1) НТЧ-ын гэрчилгээ олгох үед, тухайн загварын өөрчлөлтийг агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний бүртгэлд бүртгэсэн бол;

(2) тухайн загварын өөрчлөлт нь хамааралтай НТЧ-ын шаардлагад нийцэж байгааг нотлох хангалттай баримт байгаа бол;

(3) тухайн загварын өөрчлөлт нь Хавсралт С-д заасан агаарын хөлгийн холбогдох дуу чимээний болон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандартад нийцэж байгааг нотлох хангалттай баримт байгаа бол.

(b) Энэ дүрмийн дагуу хүлээн зөвшөөрөгдсөн загварын өөрчлөлтийг зөвхөн НТЧ-ын гэрчилгээ олгосон тодорхой агаарын хөлөгт хийж болно.

21.81. Form САА 337 - Модификацийн зөвшөөрөл

Дарга энэ дүрмийн 21.505-ын дагуу тухайн модификацийн техникийн өгөгдөхүүнийг зөвшөөрснөөр модификацид зөвшөөрөл олгоно.

D Бүлэг - Маягийн гэрчилгээ болон маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээнд өөрчлөлт оруулах

21.91. Зорилго

Энэ Бүлэг нь маягийн гэрчилгээ болон маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээний өөрчлөлтийн зөвшөөрөл олгох зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно.

21.93. Гэрчилгээний өөрчлөлт

(a) Энэ Бүлгийн дагуу маягийн гэрчилгээнд оруулах өөрчлөлт нь дараах өөрчлөлтийг багтааж болно:

- (1) маягийн гэрчилгээний категорийн;
- (2) маягийн загварын;
- (3) нислэгийн зааврын;
- (4) үйл ажиллагааны хязгаарлалтын;
- (5) маягийн гэрчилгээний өгөгдөхүүний хуудасны;
- (6) маягийн гэрчилгээнд заасан аливаа онцгой нөхцөлийн.

(b) Маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээний өөрчлөлтийг 21.95.(b)-гийн дагуу хийсэн байх ёстой.

21.95. Шинэ гэрчилгээ шаарддаг загварын өөрчлөлт

(a) Загварын өөрчлөлтийн зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргагч нь маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлтийг дараах тохиолдолд шинээр гаргана:

- (1) Дарга, тухайн санал болгосон загварын, конфигурацийн, хүчин чадлын, хөдөлгүүрийн хүчний хязгаарлалтын, хөдөлгүүрийн хурдны хязгаарлалтын, эсхүл жингийн өөрчлөлтийг НТЧ-ын шаардлага хангаж байгааг тогтоох нарийвчилсан судалгаа шаардсан том өөрчлөлт гэж үзвэл; эсхүл
- (2) агаарын хөлгийн маягийн хувьд, санал болгосон өөрчлөлт нь:
 - (i) хөдөлгүүрийн, эсхүл роторын тоонд; эсхүл
 - (ii) татах хүчний өөр зарчмыг ашигладаг хөдөлгүүр, эсхүл роторт; эсхүл
 - (iii) үйл ажиллагааны өөр зарчмыг ашигладаг роторт хамааралтай бол; эсхүл
- (3) агаарын хөлгийн хөдөлгүүрийн маягийн хувьд, санал болгосон өөрчлөлт нь үйл ажиллагааны зарчимд хамааралтай бол; эсхүл
- (4) сэнсний маягийн хувьд, санал болгосон өөрчлөлт нь:
 - (i) алганы тоонд; эсхүл
 - (ii) алхмыг өөрчлөх ажиллагааны зарчимд; эсхүл
 - (iii) алганы материалд хамааралтай бол.

(b) Маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээний өөрчлөлтийн зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргагч нь В Бүлгийн дагуу маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ эзэмших хүсэлтийг шинээр гаргах ба хамааралтай НТЧ-ын шаардлагын дагуу маягийн гэрчилгээндээ оруулсан тухайн өөрчлөлтийг холбогдох гадаадын эрх бүхий байгууллага зөвшөөрсөн болохыг нотлох баримтыг Даргад хүргүүлнэ.

21.97. Маягийн гэрчилгээний өөрчлөлтийн хязгаарлалт

Хүсэлт гаргагч нь Даргад дараах мэдээллийг хүргүүлснээс бусад тохиолдолд, маягийн гэрчилгээний зөвшөөрөгдсөн өөрчлөлт нь зөвхөн тухайн өөрчлөлт хийсэн тодорхой конфигурациар хязгаарлагдана:

- (1) зөвшөөрөл авахаар хүсэлт гаргасан маягтай ижил маягийн бусад конфигурацийг таньж тогтоосон мэдээлэл;
- (2) тухайн өөрчлөлт нь бусад конфигурацитай тохирч байгааг нотлох баримт.

21.99. Хүсэлт гаргах нөхцөл

Маягийн гэрчилгээнд өөрчлөлт оруулах хүсэлт гаргагч нь тухайн гэрчилгээний эзэмшигч байна.

21.101. Зөвшөөрөл авах хүсэлт

Маягийн гэрчилгээнд өөрчлөлт оруулах хүсэлт гаргагч бүр нь дараах мэдээллийг шаардсан САА 24021/08 маягыг бөглөж, зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлнэ:

- (1) хүсэлт гаргагчийн нэр, Монгол Улсад ажил үүрэг гүйцэтгэх хаяг;
- (2) 21.505-д шаардсан мэдээлэл;
- (3) гэрчилгээнд тусгагдах аливаа тайлбар өгөгдөхүүн;
- (4) тухайн маягтад тусгасны дагуу Даргын шаардаж болох, бүтээгдэхүүн болон хүсэлт гаргагчтай холбоотой нэмэлт тодруулга.

21.103. Маягийн гэрчилгээний өөрчлөлтийн зөвшөөрөл

Дарга маягийн гэрчилгээний өөрчлөлтийг зөвшөөрч болох ба хүсэлт гаргагч нь маягийн гэрчилгээний өөрчлөлтийн зөвшөөрөл авах эрхтэй, хэрэв:

- (1) хүсэлт гаргагч нь энэ Бүлгийн холбогдох шаардлагыг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц хэлбэрээр хангасан бол;
- (2) тухайн маягийн гэрчилгээний өөрчлөлт нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй бол;
- (3) тухайн агаарын хөлгийг зориулалтын дагуу үргэлжлүүлэн ашиглахад, хангагдаагүй аливаа НТЧ-ын шаардлага нь Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц аюулгүй байдлын түвшнийг хангасан хүчин зүйлээр нөхөгдсөн бол;

- (4) хэрэв зөв нэмж өөрчилсөн нислэгийн заавар, эсхүл бусад тогтоогдсон хязгаарлалтын хүрээнд, зориулалтын дагуу ашиглахад тухайн өөрчлөгдсөн бүтээгдэхүүнийг аюултай болгох хэв шинж, эсхүл үзүүлэлтгүй бол.

Е Бүлэг - Нэмэлт маягийн гэрчилгээ

21.111. Зорилго

Энэ Бүлэг нь:

- (1) нэмэлт маягийн гэрчилгээ олгох зохицуулалтын шаардлага;
- (2) нэмэлт маягийн гэрчилгээ эзэмшигчийн үүрэг хариуцлагыг тогтооно.

21.113. Нэмэлт маягийн гэрчилгээ

Энэ Бүлгийн дагуу олгосон нэмэлт маягийн гэрчилгээ нь дараах маяг, эсхүл нөхцөл байдалд өөрчлөлт оруулахыг зөвшөөрч болно:

- (1) маягийн гэрчилгээний категори, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээний категорид; эсхүл
- (2) маягийн загварт; эсхүл
- (3) нислэгийн зааварт; эсхүл
- (4) үйл ажиллагааны хязгаарлалтад; эсхүл
- (5) маягийн гэрчилгээ, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээнд заасан аливаа тусгай нөхцөлд; эсхүл
- (6) этгээд нь, тухайн бүтээгдэхүүний маягийн гэрчилгээ эзэмшдэггүй боловч түүнд том хэмжээний модификаци хийхээр зорьж байгаа үед; эсхүл
- (7) тухайн этгээд нь, нэмэлт маягийн гэрчилгээг бодит арилжааны зорилгоор авахыг хүсэж байгаа үед (жишээ нь, хүсэлт гаргагч нь хоёрдогч этгээдэд зарах, эсхүл гадаадын эрх бүхий байгууллагаас зөвшөөрөл авах).

21.115. Хүсэлт гаргах нөхцөл

Аливаа этгээд нь нэмэлт маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргаж болно.

21.117. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлт

Нэмэлт маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь САА 24021/09 маягтыг бөглөж, дараах мэдээллийн хамт Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) хүсэлт гаргагчийн нэр, Монгол Улсад ажил үүрэг гүйцэтгэх хаяг;
- (2) дараах зүйлд шаардсан мэдээлэл:
 - (i) 21.33;
 - (ii) 21.35;

- (iii) 21.505(a);
- (iv) 21.32, хэрэв санал болгосон өөрчлөлт нь агаарын хөлгийн дуу чимээ, эсхүл хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын түвшинд нөлөөлөх бол;
- (3) тухайн маягтад тусгасны дагуу Даргын шаардаж болох, тухайн загварын өөрчлөлт болон хүсэлт гаргагчтай холбоотой нэмэлт тодруулга;
- (4) зохих төлбөрийн баримт.

21.119. Гэрчилгээ олгох

(a) Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл, хүсэлт гаргагч нь нэмэлт маягийн гэрчилгээ эзэмших эрхтэй ба Дарга бүтээгдэхүүн, эсхүл бүтээгдэхүүний маягт нэмэлт маягийн гэрчилгээ олгож болно:

- (1) хүсэлт гаргагч нь энэ Бүлгийн холбогдох шаардлагыг хангасан байх;
- (2) тухайн гэрчилгээг олгох нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй байх;
- (3) хангагдаагүй аливаа НТЧ-ын шаардлага нь аюулгүй байдлын дүйцэх түвшнийг хангасан хүчин зүйлээр нөхөгдсөн байх;
- (4) хэрэв өөрчлөгдсөн бүтээгдэхүүн нь зөв нэмж өөрчилсөн нислэгийн заавар, эсхүл бусад тогтоогдсон хязгаарлалтын хүрээнд ажиллаж байгаа бол түүнийг зориулалтын дагуу ашиглахад аюултай болгох хэв шинж, эсхүл үзүүлэлтгүй байх.

(b) Энэ Бүлгийн дагуу Даргын олгосон гэрчилгээнд тодорхой тохиолдол бүрд Даргын шаардлагатай гэж үзсэн нөхцөлийг зааж өгч болно.

21.121. Гэрчилгээ шилжүүлэх

(a) Нэмэлт маягийн гэрчилгээ эзэмшигч нь тухайн гэрчилгээг, 21.123-т заасан үүрэг хариуцлагыг хүлээх чадвартай болохыг Дарга хүлээн зөвшөөрсөн этгээд, эсхүл байгууллагаас бусад этгээдэд, эсхүл байгууллагад шилжүүлэхийг хориглоно.

(b) Нэмэлт маягийн гэрчилгээ эзэмшигч нь гэрчилгээг шилжүүлэхийн өмнө:

- (1) шилжүүлэн авагчийн нэр, Монгол Улсад ажил үүрэг гүйцэтгэх хаягийг Даргад бичгээр мэдэгдэнэ;
- (2) нэмэлт өөрчлөлт оруулахаар гэрчилгээг Даргад хүргүүлнэ.

21.123. Гэрчилгээ эзэмшигчийн үүрэг хариуцлага

(a) Нэмэлт маягийн гэрчилгээ эзэмшигч нь:

- (1) маягийн гэрчилгээтэй бүтээгдэхүүний өөрчлөлтийн хувьд, ИНД-146.61-д шаардсан НТЧ-ын хадгалалтын хариуцлагыг хүлээнэ;
- (2) Даргын хүсэлтээр, тухайн бүтээгдэхүүний маягийн гэрчилгээ эзэмшигчтэй зохих харилцаа холбоотой болохоо нотлох баримтыг хүргүүлнэ;

(3) дараах шаардлага хангасан болохыг бататгана:

- (i) бүх бүртгэл нь гаргацтай, байнгын хувиршгүй хэлбэртэй болохыг;
- (ii) энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, бүтээгдэхүүний загвар, эсхүл загварын өөрчлөлтийн бүртгэлийг тухайн маягийн бүтээгдэхүүний хамгийн сүүлчийн хувилбар ашиглалтаас бүрэн хасагдсанаас хойш 2 жилийн хугацаанд хадгалдаг байхыг;

(4) Даргын хүсэлтээр, тухайн гэрчилгээ, загварын мэдээлэл, зураг, тестийн тайлан болон үзлэгийн бүртгэлийг Даргад хүргүүлнэ.

(b) Дарга бүртгэлийг энэ зүйлийн (a)(3)(ii)-т шаардсанаас бага хугацаагаар хадгалахыг зөвшөөрч болно.

21.125. Гэрчилгээний өөрчлөлт

Гэрчилгээнд заасан тухайн загварын өөрчлөлтөд томоохон өөрчлөлт оруулахаар зорьж байгаа нэмэлт маягийн гэрчилгээ эзэмшигч нь:

- (1) нэмэлт маягийн гэрчилгээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулах хүсэлтийг САА 24021/09 маягтаар гаргана; эсхүл
- (2) шинэ нэмэлт маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргана.

F Бүлэг - Урьдчилсан маягийн гэрчилгээ

21.141. Зорилго

Энэ Бүлэг нь бүтээгдэхүүний маягт *урьдчилсан* маягийн гэрчилгээ олгох болон түүнд нэмэлт өөрчлөлт оруулах зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно.

21.143. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлт

Урьдчилсан маягийн гэрчилгээ авах, эсхүл *урьдчилсан* маягийн гэрчилгээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулах хүсэлт гаргагч нь хүсэлтийг зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй.

21.145. Гэрчилгээ олгох

(a) Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл, хүсэлт гаргагч нь *урьдчилсан* маягийн гэрчилгээ, эсхүл *урьдчилсан* маягийн гэрчилгээний нэмэлт өөрчлөлтийг авах эрхтэй ба Дарга *урьдчилсан* маягийн гэрчилгээ, эсхүл *урьдчилсан* маягийн гэрчилгээний нэмэлт өөрчлөлтийг олгож болно:

- (1) хүсэлт гаргагч нь тухайн бүтээгдэхүүний маягийн гэрчилгээ, эсхүл нэмэлт маягийн гэрчилгээний аль тохирохыг эзэмшдэг, эсхүл эзэмших хүсэлт гаргасан;
- (2) хүсэлт гаргагч нь энэ Бүлгийн холбогдох шаардлагыг хангасан;

(3) *урьдчилсан* маягийн гэрчилгээ олгох, эсхүл *урьдчилсан* маягийн гэрчилгээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулах нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй.

(b) Энэ Бүлгийн дагуу Даргын олгосон *урьдчилсан* маягийн гэрчилгээнд, тодорхой тохиолдол бүрд Даргын шаардлагатай гэж үзсэн нөхцөлийг зааж өгч болно.

21.147. Урьдчилсан маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

(a) *Урьдчилсан* маягийн гэрчилгээ эзэмших, эсхүл *урьдчилсан* маягийн гэрчилгээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулах хүсэлт гаргагч нь дараах нотлох баримтыг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) тухайн бүтээгдэхүүнийг энэ зүйлийн (b)(1)-д тогтоосон хязгаарлалтын дагуу ашиглахад түүнийг аюултай болгох хэв шинж, үзүүлэлт, эсхүл нөхцөл байхгүй болохыг;
- (2) тухайн бүтээгдэхүүнийг хүсэлт гаргагчийн эзэмшиж байгаа, эсхүл эзэмшихээр хүсэлт гаргасан маягийн гэрчилгээ, эсхүл нэмэлт маягийн гэрчилгээ олгохтой холбоотой НТЧ-ын шаардлагын дагуу зохион бүтээж, үйлдвэрлэсэн болохыг;
- (3) тухайн бүтээгдэхүүнийг энэ зүйлийн (b)(1)-д тогтоосон үйл ажиллагааны зохих хязгаарлалтын хүрээнд аюулгүй ашиглаж болохыг;
- (4) агаарын хөлгийн маягийн хувьд:
 - (i) тухайн агаарын хөлөг нь хүсэлт гаргагчийн эзэмшиж байгаа, эсхүл эзэмших хүсэлт гаргасан маягийн гэрчилгээ, эсхүл нэмэлт маягийн гэрчилгээний нислэгийн үзүүлэлтийн холбогдох шаардлагын ихэнхийг хангаж байгааг;
 - (ii) тухайн агаарын хөлөг нь хүсэлт гаргагчийн эзэмшиж байгаа, эсхүл хүсэлт гаргасан маягийн гэрчилгээ, эсхүл нэмэлт маягийн гэрчилгээ олгох нислэгийн шаардлагад нийцэж байгааг харуулахад шаардлагатай бүх маневрыг гүйцэтгэсэн болохыг;
 - (iii) тухайн агаарын хөлгийг ИНД-д заасан холбогдох хязгаарлалтын дагуу аюулгүй ашиглаж болохыг.

(b) Хүсэлт гаргагч нь дараах шаардлагыг тогтоосон байх үүрэгтэй:

- (1) жин, хурд, нислэгийн маневрууд, ачаалал, удирдлага болон төхөөрөмжийн үйл ажиллагааны хязгаарлалтыг багтаасан, хүсэлт гаргагчийн эзэмшиж байгаа, эсхүл эзэмшихээр хүсэлт гаргасан маягийн гэрчилгээ, эсхүл нэмэлт маягийн гэрчилгээ олгоход шаардагдах хязгаарлалтыг;
- (2) тухайн бүтээгдэхүүний НТЧ-ын хадгалалтын үзлэгийн болон техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг.

(c) Агаарын хөлгийн маягт *урьдчилсан* маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь, энэ зүйлийн (b)(1)-ийн дагуу тогтоогоогүй агаарын хөлгийн хязгаарлалт бүрд тавих зохих үйл ажиллагааны хязгаарлалтыг харуулах үүрэгтэй.

(d) Агаарын хөлгийн маягт *урьдчилсан* маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь анхны загвар агаарын хөлөг нь дараах гэрчилгээний эрхийн хүрээнд хамгийн багадаа 50 цаг ниссэнийг үзүүлэх үүрэгтэй:

- (1) *тусгай категорийн-туршилтын* НТЧ-ын гэрчилгээ; эсхүл
- (2) Монгол, Европын холбоо, Оросын Холбооны Улс, Австрали, Канад, Нэгдсэн Вант Улс (УК), эсхүл Америкийн Нэгдсэн Улсын (АНУ) зэвсэгт хүчний хяналтан дор.

(e) Хэрэв тухайн хүсэлт нь *урьдчилсан* маягийн гэрчилгээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулах хүсэлт бол Дарга энэ зүйлийн (d)-д заасан нислэгийн цагийг багасгах шийдвэрийг бичгээр гаргаж болно.

21.149. Хугацаа

(a) Тухайн гэрчилгээг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосноос бусад тохиолдолд, *урьдчилсан* маягийн гэрчилгээ нь олгосон өдрөөс хойш 24 сараас ихгүй байх ёстой ба хүчинтэй хугацаа дуусах хүртэл хүчинтэй хэвээр байна.

(b) *Урьдчилсан* маягийн гэрчилгээний нэмэлт өөрчлөлт нь энэ зүйлийн (a)-д заасан *урьдчилсан* маягийн гэрчилгээний хүчинтэй байх хугацаанд хүчинтэй хэвээр байна.

G Бүлэг - Нөөц

H Бүлэг- НТЧ-ын гэрчилгээ

21.171. Зорилго

Энэ Бүлэг нь агаарын хөлгийн НТЧ-ын гэрчилгээжүүлэлтийн зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно.

21.173. Гэрчилгээний категори

Дарга Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөгт хууль болон энэ Бүлгийн холбогдох шаардлагын дагуу дараах НТЧ-ын гэрчилгээг олгоно:

- (1) *стандарт категорийн*;
- (2) *хязгаарлагдмал категорийн*;
- (3) *тусгай категорийн - туршилтын*;
- (4) *тусгай категорийн - үзүүлбэрийн*;
- (5) *тусгай категорийн - сонирхогч-бүтээсэн*;
- (6) *тусгай категорийн - анхдагч*;
- (7) *тусгай категорийн - спортын хөнгөн агаарын хөлөг (LSA)*;
- (8) *тусгай категорийн - хязгаарлагдмал*;

(9) *урьдчилсан категорийн*.

21.175. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлт

Агаарын хөлгийн НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах холбогдох маягтыг бөглөж, зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) маягт САА 24021/05 - *стандарт, эсхүл хязгаарлагдмал категорид*;
- (2) маягт САА 24021/06 - *тусгай категорид*;
- (3) маягт САА 24021/14-*урьдчилсан категорид*.

21.177. Гэрчилгээ олгох тусгай нөхцөлүүд

(a) Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл, агаарын хөлөгт *стандарт категори* болон *хязгаарлагдмал категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээг хамт олгож болно:

- (1) агаарын хөлгийг тухайн категорийн конфигурацид шилжүүлэх үед энэ Бүлгийн категори бүрийн холбогдох гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлагыг хангасан байх;
- (2) төхөөрөмжийг энгийн механик арга хэлбэрээр салгах, эсхүл нэмснээр тухайн агаарын хөлгийг нэг конфигурацаас нөгөөд шилжүүлэх боломжтой байх.

(b) Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл, тухайн агаарын хөлөгт зөвхөн *хязгаарлагдмал категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээ олгож болно:

- (1) тухайн агаарын хөлөг нь дотор талдаа ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд зориулж бодис цацахаар тоноглогдсон;
- (2) дотоод төхөөрөмж нэмж суурилуулснаар тухайн агаарын хөлгийг агаарын тээврийн үйл ажиллагаанд ашиглахад тохиромжтой болгосон.

(c) Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл, тухайн агаарын хөлөгт 21.173-т заасан *тусгай категориудаас* зөвхөн нэгээр нь НТЧ-ын гэрчилгээ олгож болно:

- (1) агаарын хөлөг нь үйл ажиллагаа гүйцэтгэх зориулалтын хувьд, энэ Бүлгийн холбогдох гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлагыг хангасан;
- (2) агаарын хөлөг нь аюулгүй ажиллах нөхцөлд байгаа.

(d) Дарга НТЧ-ын гэрчилгээнд тухайн гэрчилгээний зорилго болон тухайн агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд холбогдох нөхцөл, хязгаарлалтыг зааж өгч болно.

21.179. Гэрчилгээний хугацаа

(a) Хэрэв тухайн агаарын хөлөгт техник үйлчилгээг ИНД-91, ИНД-43-ын холбогдох шаардлагын дагуу гүйцэтгэсэн бол гэрчилгээний хугацаа дууссан, эсхүл түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосноос бусад тохиолдолд, агаарын хөлгийн дараах НТЧ-ын гэрчилгээ хүчинтэй хэвээр байна:

- (1) *стандарт категорийн*;
- (2) *хязгаарлагдмал категорийн*;

(3) *тусгай категорийн*.

(b) Агаарын хөлгийн *стандарт категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээ болон агаарын хөлгийн *хязгаарлагдмал категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээ нь хүчингүй болно, хэрэв:

- (1) тухайн агаарын хөлөг нь Монгол Улсын бүртгэлээс хасагдсан бол; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлөг, түүний хөдөлгүүрт болон хэрэв хамааралтай бол сэнсэнд олгосон *маягийн гэрчилгээ*, эсхүл *маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээний* аль хамааралтай нь хүчингүй болсон бол; эсхүл
- (3) тухайн агаарын хөлгийн хувьд, ижил категорид шинэ НТЧ-ын гэрчилгээ олгосон бол.

(c) Агаарын хөлгийн *тусгай категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээ хүчингүй болно, хэрэв:

- (1) тухайн агаарын хөлөг нь Монгол Улсын бүртгэлээс хасагдсан бол; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлгийн хувьд, ижил категорид шинэ НТЧ-ын гэрчилгээ олгосон бол.

(d) НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь энэ зүйлийн (b), эсхүл (c)-гийн дагуу гэрчилгээний хугацаа дууссан тохиолдолд, гэрчилгээг Даргад хураалгах үүрэгтэй.

(e) Стандарт категорийн НТЧ-ын гэрчилгээ, эсхүл *хязгаарлагдмал категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь энэ зүйлийн (b)(2)-ын дагуу гэрчилгээний хугацаа дууссан тохиолдолд, тухайн агаарын хөлөгт 21.175-ын дагуу зохих *тусгай категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргаж болно.

(f) Агаарын хөлгийн *урьдчилсан категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээ нь тухайн гэрчилгээнд заасан хугацаанд хүчинтэй хэвээр байна:

- (1) хэрэв:
 - (i) тухайн агаарын хөлгийн техник үйлчилгээг ИНД-91, ИНД-43-ын холбогдох шаардлагын дагуу хийсэн бол;
 - (ii) тухайн агаарын хөлөг нь Монгол Улсын бүртгэлтэй хэвээр байгаа бол;
 - (iii) тухайн агаарын хөлгийн маягт 21.145-ын дагуу олгосон *урьдчилсан маягийн гэрчилгээ* нь хүчинтэй хэвээр бол;
- (2) дараахаас бусад тохиолдолд:
 - (i) *урьдчилсан категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосноос; эсхүл
 - (ii) *стандарт категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээ, эсхүл *хязгаарлагдмал категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээг тухайн агаарын хөлөгт олгосноос.

21.181. Гэрчилгээ шилжүүлэх

Хэрэв ИНД-47.57-гийн дагуу бүртгэлийн гэрчилгээ эзэмшигч нь тухайн агаарын хөлгийг хууль ёсоор эзэмших эрхээ зогсоосон бол Монгол Улсын агаарын хөлгийн бүртгэлийн гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах холбогдох НТЧ-ын гэрчилгээг агаарын хөлгийн хамт шилжүүлэх үүрэгтэй:

- (1) *стандарт категорийн*;
- (2) *хязгаарлагдмал категорийн*;
- (3) *тусгай категорийн*;
- (4) *урьдчилсан категорийн*.

Гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

21.191. Стандарт болон хязгаарлагдмал категорийн шаардлага

Агаарын хөлөгт *стандарт категори, хязгаарлагдмал категори, эсхүл урьдчилсан категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах нотлох баримтыг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлөг, түүний хөдөлгүүр болон хэрэв хамааралтай бол сэнс нь дараах холбогдох, хүчинтэй гэрчилгээнд тохирч байгааг:
 - (i) В Бүлгийн дагуу олгосон маягийн гэрчилгээнд; эсхүл
 - (ii) В Бүлгийн дагуу олгосон маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээнд; эсхүл
 - (iii) F Бүлгийн дагуу олгосон *урьдчилсан* маягийн гэрчилгээнд;
- (2) тухайн агаарын хөлгийн модификаци болон засвар бүр нь N Бүлгийн дагуу тухайн агаарын хөлгийн маягийн хувьд, хүлээн зөвшөөрөхүйц техникийн өгөгдөхүүний дагуу зөвшөөрөгдсөн загварын өөрчлөлттэй тохирч байгааг;
- (3) тухайн агаарын хөлөгт хамааралтай НТЧ-ын удирдамж бүрийг ИНД-39-ийн дагуу хангасан болохыг;
- (4) тухайн агаарын хөлөгт дараах баримт бичиг олгогдсон болохыг:
 - (i) холбогдох нислэгийн заавар;
 - (ii) холбогдох бүртгэлийн дэвтэр, засвар болон өөрчлөлтийн маягт, бусад баримт бичиг;
- (5) тухайн агаарын хөлөг нь Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөг ба ИНД-47-гийн дагуу таних пайз болон дараах аль нэг тэмдэглэгээний хэлбэрийг байрлуулсныг:
 - (i) үндэсний харъяалал, бүртгэлийн дугаар;
 - (ii) цагдаагийн тэмдэг;
 - (iii) танигдахуйц зөвшөөрөгдсөн будган зураглал, тэмдэглэгээ;
- (6) тухайн агаарын хөлөг, түүний хөдөлгүүр, сэнс болон сэнсний бул, алгыг Q Бүлэгт заасан арга хэлбэрээр таньж тогтоосон болохыг;
- (7) агаарын хөлөг нь ИНД-26-д тусгасан холбогдох бүх нэмэлт НТЧ-ын шаардлагад тохирч байгааг;
- (8) НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргахын өмнөх 60 хоногийн дотор тухайн агаарын хөлөгт дараах үзлэг хийсэн болохыг:

- (i) үйлдвэрлэгчийн техник үйлчилгээний хуваарийн дагуу 100 цагийн, эсхүл дүйцэх үзлэг; эсхүл
- (ii) ИНД-119-ийн дагуу гэрчилгээжсэн агаарын тээвэрлэгчийн, эсхүл ICAO-гийн Хэлэлцэн тохирогч улсын гэрчилгээжүүлсэн агаарын тээврийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн холбогдох техник үйлчилгээний хөтөлбөрийн дагуу хуваарьт үзлэг; эсхүл
- (iii) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дүйцэх үзлэг;
- (9) 21.175-ын дагуу хүсэлт гаргахын өмнөх, сүүлчийн 5 жилийн дотор тухайн агаарын хөлгийг жинлэсэн болохыг;
- (10) тухайн агаарын хөлөг нь аюулгүй ажиллагааг хангах нөхцөлд байгааг;
- (11) тухайн агаарын хөлөг, түүний модификаци болон засвар бүр нь Хавсралт С-д заасан агаарын хөлгийн дуу чимээний болон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын холбогдох стандартыг хангаж байгааг.

21.193. Тусгай категори - туршилтын гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

Агаарын хөлөгт *тусгай категори*н туршилтын НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах баримтыг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) дараах мэдээллийг агуулсан, тухайн агаарын хөлгийг ашиглах үйл ажиллагааны зорилгыг тодорхойлсон мэдэгдэл:
 - (i) санал болгосон үйл ажиллагааны дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
 - (ii) тухайн үйл ажиллагаанд шаардагдах нислэгийн тооцоот үргэлжлэх хугацаа, эсхүл тоо;
 - (iii) тухайн үйл ажиллагаа дээгүүр нь хийгдэх нутаг дэвсгэрийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (2) гадна конфигурацийн мэдэгдэхүйц өөрчлөлтгүйгээр өмнө нь гэрчилгээжсэн маягаас өөрчилсөн агаарын хөлгөөс бусад агаарын хөлгийн хувьд, гурван талт зургийг багтаасан тухайн агаарын хөлгийг таних хангалттай өгөгдөхүүн;
- (3) тухайн хүсэлттэй холбоотой Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл;
- (4) нислэгийн заавар, техник үйлчилгээний заавар болон тухайн агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой Даргын шаардаж болох аливаа баримт бичиг;
- (5) Даргын шаардаж болох, агаарын хөлгийн аюулгүй ажиллагааг хангахад шаардлагатай аливаа загварын өөрчлөлттэй тухайн агаарын хөлөг тохирч байгааг нотлох баримт;
- (6) тухайн агаарын хөлөг нь Монгол Улсын бүртгэлтэй ба ИНД-47-гийн дагуу таних пайз болон дараах аль нэг тэмдэглэгээний хэлбэрийг байрлуулсныг нотлох баримт:
 - (i) үндэсний харъяалал, бүртгэлийн дугаар; эсхүл
 - (ii) танигдахуйц зөвшөөрөгдсөн будган зураглал, тэмдэглэгээ;

- (7) тухайн агаарын хөлгийг Q Бүлэгт заасан арга хэлбэрээр таньж тогтоосон болохыг нотлох баримт;
- (8) тухайн агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг ИНД-91.607-гийн дагуу баталсан болохыг нотлох баримт;
- (9) 21.205-д заасан зурагт хуудасны шаардлага хангасан болохыг нотлох баримт.

21.195. Тусгай категори - үзүүлбэрийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

(а) Агаарын хөлөгт *тусгай категори*н - үзүүлбэрийн НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах баримтыг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлгийг ашиглах үйл ажиллагааны зорилгыг тодорхойлсон мэдэгдэл;
- (2) тухайн агаарын хөлгийн хийц болон загварыг таних хангалттай өгөгдөхүүн;
- (3) тухайн хүсэлттэй холбоотой Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл;
- (4) нислэгийн заавар, техник үйлчилгээний заавар болон тухайн агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой Даргын шаардаж болох бусад баримт бичиг;
- (5) Даргын шаардаж болох, агаарын хөлгийн аюулгүй ажиллагааг хангахад шаардлагатай аливаа загварын өөрчлөлттэй тухайн агаарын хөлөг тохирч байгааг нотлох баримт;
- (6) тухайн агаарын хөлөг нь Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөг ба ИНД-47-гийн дагуу таних пайз болон дараах аль нэг тэмдэглэгээний хэлбэрийг харуулж байгааг нотлох баримт:
 - (i) үндэсний харъяалал, бүртгэлийн дугаар; эсхүл
 - (ii) танигдахуйц зөвшөөрөгдсөн будган зураглал, тэмдэглэгээ;
- (7) агаарын хөлгийн бүртгэлийн гэрчилгээ эзэмшигч нь ИНД-47.55.(с)-гийн дагуу тухайн агаарын хөлгийн хувьд, үйл ажиллагаа эрхлэгчийн хүчинтэй мэдэгдэл эзэмшиж байгааг нотлох баримт;
- (8) тухайн агаарын хөлгийг Q Бүлэгт заасан арга хэлбэрээр таньж тогтоосон болохыг нотлох баримт;
- (9) нислэгийн үнэлгээ хийсэн ба тухайн агаарын хөлөг нь дараах шаардлагыг хангаж байгааг нотлох баримт:
 - (i) бүх хурдны хүрээнд болон бүх хэвийн үйл ажиллагааны маневрын туршид тогтвортой удирдагдаж байгаа болохыг;
 - (ii) үйл ажиллагааны аливаа аюултай үзүүлэлт, эсхүл загварын хэв шинжгүй болохыг;
- (10) тухайн агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг ИНД-91.607-гийн дагуу баталсан болохыг нотлох баримт;
- (11) хамааралтай НТЧ-ын удирдамж бүрийг ИНД-39-ийн дагуу хангасан болохыг нотлох баримт;

- (12) нислэгийн үнэлгээний дараах өгөгдөхүүн:
- (i) тухайн агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны хязгаарлалтын;
 - (ii) тухайн агаарын хөлгийн аливаа НТЧ-ын хязгаарлалтын;
- (13) 21.205-д заасан зурагт хуудасны шаардлага хангасан болохыг нотлох баримт.

(b) Энэ зүйлийн (a)(9)-д шаардсан нислэгийн үнэлгээг дараах байдлаар гүйцэтгэсэн байх ёстой:

- (1) тухайн агаарын хөлөгт олгосон *тусгай категорийн - туршилтын* НТЧ-ын гэрчилгээнд заасан хязгаарлалт, нөхцөлийн дагуу;
- (2) ИНД-19.405-ын дагуу зөвшөөрөгдсөн туршин нисгэгчээр.

21.197. Тусгай категори - сонирхогч-бүтээсэн агаарын хөлгийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

(a) Агаарын хөлөгт *тусгай категорийн сонирхогч-бүтээсэн* НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах баримтыг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлгийг ашиглах үйл ажиллагааны зорилгыг тодорхойлсон мэдэгдэл;
- (2) тухайн агаарын хөлгийн хийц болон загварыг таних хангалттай өгөгдөхүүн;
- (3) тухайн хүсэлттэй холбоотой Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл;
- (4) нислэгийн заавар, техник үйлчилгээний заавар болон тухайн агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой Даргын шаардаж болох бусад баримт бичиг;
- (5) дараах нотлох баримт:
 - (i) сонирхогч-зохион бүтээгч нь тухайн агаарын хөлгийн ихэнх хэсгийг өөрийн мэдлэг боловсрол, туршлагад тулгуурлан бүтээсэн болохыг; эсхүл
 - (ii) тухайн спортын хөнгөн агаарын хөлгийг туршилтын-спортын хөнгөн агаарын хөлөг гэж үйлдвэрлэгч тогтоосон болохыг;
- (6) Даргын шаардаж болох, агаарын хөлгийн аюулгүй ажиллагааг хангахад шаардлагатай аливаа загварын өөрчлөлттэй тухайн агаарын хөлөг нийцэж байгааг нотлох баримт;
- (7) тухайн агаарын хөлөг нь Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөг ба ИНД-47-гийн дагуу таних пайз болон дараах аль нэг тэмдэглэгээний хэлбэрийг харуулж байгааг нотлох баримт:
 - (i) үндэсний харьяалал, бүртгэлийн дугаар; эсхүл
 - (ii) танигдахуйц зөвшөөрөгдсөн будган зураглал, тэмдэглэгээ;
- (8) тухайн агаарын хөлгийг Q Бүлэгт заасан арга хэлбэрээр таньж тогтоосон болохыг нотлох баримт;
- (9) нислэгийн үнэлгээ хийсэн ба тухайн агаарын хөлөг нь дараах шаардлагыг хангаж байгааг нотлох баримт:

- (i) бүх хурдны хүрээнд болон бүх хэвийн үйл ажиллагааны маневрын туршид тогтвортой удирдагдаж байгаа болохыг;
 - (ii) үйл ажиллагааны аливаа аюултай үзүүлэлт, эсхүл загварын хэв шинжгүй болохыг;
- (10) тухайн агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг ИНД-91.607-гийн дагуу баталсан болохыг нотлох баримт;
- (11) хамааралтай НТЧ-ын удирдамж бүрийг ИНД-39-ийн дагуу хангасан болохыг нотлох баримт;
- (12) нислэгийн үнэлгээний дараах өгөгдөхүүн:
- (i) тухайн агаарын хөлгийн аливаа үйл ажиллагааны хязгаарлалт;
 - (ii) тухайн агаарын хөлгийн аливаа НТЧ-ын хязгаарлалт;
- (13) 21.205-д заасан зурагт хуудасны шаардлага хангасан болохыг нотлох баримт.
- (b) Энэ зүйлийн (a)(12)-т шаардсан нислэгийн үнэлгээг дараах байдлаар гүйцэтгэх ёстой:
- (1) агаарын хөлгийн *тусгай категорийн туршилтын* НТЧ-ын гэрчилгээнд заасан хязгаарлалт, нөхцөлийн дагуу;
 - (2) ИНД-19.405-ын дагуу зөвшөөрөгдсөн туршин нисгэгчээр.

21.199. Тусгай категори - анхдагч гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

Агаарын хөлөгт *тусгай категорийн - анхдагч* НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах баримтыг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлгийг ашиглах үйл ажиллагааны зорилгыг тодорхойлсон мэдэгдэл;
- (2) тухайн агаарын хөлгийн хийц болон загварыг таних хангалттай өгөгдөхүүн;
- (3) тухайн хүсэлттэй холбоотой Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл;
- (4) нислэгийн заавар, техник үйлчилгээний заавар болон тухайн агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой Даргын шаардаж болох бусад баримт бичиг;
- (5) тухайн агаарын хөлгийн модификаци болон засвар бүр нь С Бүлгийн дагуу зөвшөөрөгдсөн загварын өөрчлөлттэй тохирч байгааг нотлох баримт;
- (6) хамааралтай НТЧ-ын удирдамж бүрийг ИНД-39-ийн дагуу хангасан болохыг нотлох баримт;
- (7) тухайн агаарын хөлөг нь Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөг ба ИНД-47-гийн дагуу таних пайз болон дараах аль нэг тэмдэглэгээний хэлбэрийг харуулж байгааг нотлох баримт:
 - (i) үндэсний харьяалал, бүртгэлийн дугаар; эсхүл
 - (ii) танигдахуйц зөвшөөрөгдсөн будган зураглал, тэмдэглэгээ;

- (8) тухайн агаарын хөлөг, түүний хөдөлгүүр, сэнс болон сэнсний бул, алгыг Q Бүлэгт заасан арга хэлбэрээр таньж тогтоосон болохыг нотлох баримт;
- (9) тухайн агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг ИНД-91.607-гийн дагуу баталсан болохыг нотлох баримт;
- (10) тухайн агаарын хөлөг болон түүнд суурилагдсан бүрдэл хэсэгтэй холбоотой НТЧ-ын хадгалалтын өгөгдөхүүн нь Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц эх үүсвэрээс авсан болохыг нотлох баримт;
- (11) НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргахаас өмнөх 60 хоногийн дотор тухайн агаарын хөлөгт 100 цагийн, эсхүл үйлдвэрлэгчийн техник үйлчилгээний хуваарийн дагуу дүйцэх үзлэг, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дүйцэх үзлэг хийсэн болохыг нотлох баримт;
- (12) импортын агаарын хөлгийн хувьд:
- (i) тухайн агаарын хөлгийг FAR 21.24-ийн дагуу анхдагч категорийн агаарын хөлгөөр гэрчилгээжүүлснийг, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дүйцэх гэрчилгээжүүлэлтийг экспортлогч улсын холбогдох НТЧ-ын эрх бүхий байгууллага хийсэн болохыг нотлох баримт;
 - (ii) тухайн агаарын хөлөг нь FAR 21.24-д тусгасан анхдагч категорийн агаарын хөлгийн шаардлага болон НТЧ-ын загварын стандарт, эсхүл энэ зүйлийн (i)-ийн дагуу Даргын хүлээн зөвшөөрсөн дүйцэх гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага болон НТЧ-ын загварын стандартад тохирч байгааг нотлох баримт;
- (13) Монгол Улсад үйлдвэрлэсэн агаарын хөлгийн хувьд:
- (i) тухайн агаарын хөлгийг ИНД-148-ын дагуу олгосон агаарын хөлөг үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээний эрхийн хүрээнд үйлдвэрлэсэн болохыг нотлох баримт;
 - (ii) тухайн агаарын хөлөг нь FAR 21.24-д заасан анхдагч категорийн агаарын хөлгийн шаардлага болон НТЧ-ын загварын стандарт, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дүйцэх НТЧ-ын загварын стандартад тохирч байгааг нотлох баримт;
- (14) 21.205-д заасан зурагт хуудасны шаардлага хангасан болохыг нотлох баримт.

21.201. Тусгай категори - спортын хөнгөн агаарын хөлгийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

(a) Агаарын хөлөгт *тусгай категорийн - спортын хөнгөн агаарын хөлгийн* НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах баримтыг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлгийг ашиглах үйл ажиллагааны зорилгыг тодорхойлсон мэдэгдэл;
- (2) тухайн агаарын хөлгийн хийц болон загварыг таних хангалттай өгөгдөхүүн;
- (3) тухайн хүсэлттэй холбоотой Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл;

- (4) нислэгийн заавар, үйлдвэрлэгчийн техник үйлчилгээний заавар, үзлэгийн журам болон тухайн агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой Даргын шаардаж болох бусад баримт бичиг;
- (5) Даргын шаардаж болох, агаарын хөлгийн аюулгүй ажиллагааг хангахад шаардлагатай аливаа загварын өөрчлөлттэй тухайн агаарын хөлөг тохирч байгааг нотлох баримт;
- (6) тухайн агаарын хөлөг нь Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөг ба ИНД-47-гийн дагуу таних пайз болон дараах аль нэг тэмдэглэгээний хэлбэрийг харуулж байгааг нотлох баримт:
 - (i) үндэсний харъяалал, бүртгэлийн дугаар; эсхүл
 - (ii) танигдахуйц зөвшөөрөгдсөн будган зураглал, тэмдэглэгээ;
- (7) тухайн агаарын хөлгийг Q Бүлэгт заасан арга хэлбэрээр таньж тогтоосон болохыг нотлох баримт;
- (8) нислэгийн үнэлгээ хийсэн ба тухайн агаарын хөлөг нь дараах шаардлагыг хангаж байгааг нотлох баримт:
 - (i) бүх хурдны хүрээнд болон бүх хэвийн үйл ажиллагааны маневрын туршид тогтвортой удирдагдаж байгаа болохыг;
 - (ii) үйл ажиллагааны аливаа аюултай үзүүлэлт, эсхүл загварын хэв шинжгүй болохыг;
- (9) тухайн агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг ИНД-91.607-ын дагуу баталсан болохыг нотлох баримт;
- (10) хамааралтай НТЧ-ын удирдамж бүрийг ИНД-39-ийн дагуу хангасан болохыг нотлох баримт;
- (11) импортын агаарын хөлгийн хувьд:
 - (i) тухайн агаарын хөлөгт тусгай категорийн спортын хөнгөн агаарын хөлгийн НТЧ-ын гэрчилгээг FAR 21.190-д заасан шаардлагын дагуу, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дүйцэх стандартад заасны дагуу олгосон, эсхүл олгоход тохирохыг нотлох баримт;
 - (ii) энэ зүйлийн (b)-гийн шаардлага хангасан агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн бичгээр үйлдсэн мэдэгдэл, эсхүл үйлдвэрлэгчийн гарын үсэг зурсан мэдэгдлийн баталгаажуулсан хуулбар;
- (12) Монгол Улсад үйлдвэрлэсэн агаарын хөлгийн хувьд:
 - (i) тухайн агаарын хөлгийг ИНД-148-ын дагуу олгосон агаарын хөлөг үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээний эрхийн хүрээнд үйлдвэрлэсэн болохыг нотлох баримт;
 - (ii) энэ зүйлийн (b)-гийн шаардлага хангасан тухай агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн бичгээр үйлдсэн мэдэгдэл, эсхүл үйлдвэрлэгчийн гарын үсэг зурсан мэдэгдлийн баталгаажуулсан хуулбар;

(13) 21.205-д заасан зурагт хуудасны шаардлага хангасан болохыг нотлох баримт.

(b) Энэ зүйлийн (a)(11), (12)-т шаардсан агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн нийцлийн мэдэгдэл нь дараах мэдээллийг агуулсан байх ёстой:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн хийц болон загвар, серийн дугаар болон үйлдвэрлэсэн огноог тогтоосон дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (2) тухайн агаарын хөлгийг спортын хөнгөн агаарын хөлгөөр тодорхойлж болохыг харуулах техникийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (3) тухайн агаарын хөлгийг зохион бүтээх болон үйлдвэрлэхтэй холбоотой зөвшилцсөн стандартыг таньж тогтоох;
- (4) дараах нөхцөлийг тодорхойлсон мэдэгдэл:
 - (i) тухайн үйлдвэрлэгч нь энэ зүйлийн (b)(3)-ын дагуу тогтоосон, зөвшилцсөн стандартын шаардлага хангасан чанарын баталгаажуулалтын тогтолцоотой болохыг;
 - (ii) тухайн агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн загварын өгөгдөхүүн нь энэ зүйлийн (b)(3)-ын дагуу тогтоосон, зөвшилцсөн стандартад тохирч байгааг;
 - (iii) тухайн агаарын хөлөг нь энэ зүйлийн (b)(4)(i)-д шаардсан чанарын баталгаажуулалтын тогтолцоонд суурилсан ба агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн загварын өгөгдөхүүн болон энэ зүйлийн (b)(3)-ын дагуу тогтоосон, зөвшилцсөн стандартад тохирч байгааг;
 - (iv) энэ зүйлийн (b)(3)-т тогтоосон, зөвшилцсөн стандартын дагуу үйлдвэрлэгчийн тогтоосон, үйлдвэрлэлд хүлээн зөвшөөрөх тестийн журмын дагуу:
 - (A) үйлдвэрлэгч нь тухайн агаарын хөлгийг газарт болон нислэгт туршсан байх;
 - (B) газрын болон шалгах нислэгийн үед тухайн агаарын хөлгийн үзүүлэлт нь загварын шаардлагад нийцэж байгаад үйлдвэрлэгч нь итгэлтэй байх;
 - (C) тухайн агаарын хөлөг нь аюулгүй ажиллагааг хангах нөхцөлд байх;
 - (v) үйлдвэрлэгч нь тухайн агаарын хөлгийн НТЧ-ын хадгалалтыг хянах болон аливаа аюултай нөхцөлийг залруулах энэ зүйлийн (b)(3)-ын дагуу тогтоосон, зөвшилцсөн стандартыг хангасан аюулгүй байдлын удирдамж, эсхүл шаардлага гаргах журамтай болохыг.

(c) Спортын хөнгөн агаарын хөлгийг иж бүрдлээр угсарсан ба үйлдвэрлэгч нь туршилтын - спортын хөнгөн агаарын хөлөг гэж тогтоосон спортын хөнгөн агаарын хөлөгт *тусгай категорийн спортын хөнгөн агаарын хөлгийн* НТЧ-ын гэрчилгээ олгохгүй.

21.203. Тусгай категори - хязгаарлагдмал гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

(a) Агаарын хөлөгт *тусгай категори* - хязгаарлагдмал НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах баримтыг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлгийг ашиглах үйл ажиллагааны зорилгыг тодорхойлсон мэдэгдэл;
- (2) тухайн агаарын хөлгийн хийц болон загварыг таних хангалттай өгөгдөхүүн;
- (3) тухайн агаарын хөлгийн маягийг олон тоогоор, хяналттай зохион бүтээх орчинд, үйлдвэрт бүтээсэн болохыг нотлох баримт;
- (4) тухайн агаарын хөлгийн маягийг өмнө нь иргэний, эсхүл цэргийн үйл ажиллагаанд хүлээн зөвшөөрсөн болохыг нотлох баримт;
- (5) тухайн агаарын хөлгийн дараах нотлох баримт:
 - (i) маягийн эх загвар болон үйл ажиллагааны конфигурацаас зарчмын хувьд, өөрчлөгдөөгүйг; эсхүл
 - (ii) маягийн эх загвар болон үйл ажиллагааны конфигурацийн томоохон өөрчлөлтгүй, өргөн хүрээтэй сэргээснийг; эсхүл
 - (iii) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц байх, эсхүл зохих загварын зөвшөөрөлтэй байх шаардлагатай томоохон өөрчлөлт хийгдсэнийг үл харгалзан, маягийн эх загварын стандарт болон үйл ажиллагааны конфигурацтай зарчмын хувьд, нийцэж байгааг;
- (6) хамааралтай НТЧ-ын удирдамж бүрийг ИНД-39-ийн дагуу хангасан болохыг нотлох баримт;
- (7) тухайн агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг ИНД-91.607-гийн дагуу баталсан болохыг нотлох баримт;
- (8) дараах мэдээллийг агуулсан нислэгийн зааврын хязгаарлалтын өгөгдөхүүн:
 - (i) хурдны үзүүлэлтүүд;
 - (ii) жин болон ачааллын мэдээлэл;
 - (iii) хөдөлгүүрийн үйл ажиллагааны үзүүлэлт;
 - (iv) түлш болон тосны тодорхойлолт;
 - (v) түлшний зарцуулалтын өгөгдөхүүн;
 - (vi) нийт хэрэглэх боломжтой түлшний хэмжээ;
 - (vii) мэдэгдэж байгаа мөстөлтийн нөхцөлд нислэг үйлдэх боломж;
 - (viii) эрсдэлтэй болон хориглосон маневр;
 - (ix) онцгой нөхцөлийн журам;
 - (x) бүхээгт байх хүний максимум тоо;
 - (xi) хэрэв нэгээс дээш нисэх багийн гишүүн шаардсан бол минимум нисэх багийн гишүүний тоо;

- (xii) зөвлөсөн хөөрөлтийн болон буултын зай;
 - (xiii) ганц-хөдөлгүүрээр өндөр авах үзүүлэлт, хэрэв хамааралтай бол;
 - (9) тухайн агаарын хөлөг нь Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөг ба ИНД-47-гийн дагуу таних пайз болон дараах аль нэг тэмдэглэгээний хэлбэрийг харуулж байгааг нотлох баримт:
 - (i) үндэсний харъяалал, бүртгэлийн дугаар; эсхүл
 - (ii) танигдахуйц зөвшөөрөгдсөн будган зураглал, тэмдэглэгээ;
 - (10) агаарын хөлгийн бүртгэлийн гэрчилгээ эзэмшигч нь ИНД-47.55.(с)-гийн дагуу тухайн агаарын хөлгийн хувьд, үйл ажиллагаа эрхлэгчийн хүчинтэй мэдэгдэл эзэмшиж байгааг нотлох баримт;
 - (11) НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлтийг Даргад хүргүүлэхээс өмнөх 60 хоногийн дотор тухайн агаарын хөлөгт жилийн, эсхүл 100 цагийн дүйцэх үзлэгийг үйлдвэрлэгчийн, эсхүл цэргийн техник үйлчилгээний хуваарийн дагуу, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дүйцэх үзлэг хийсэн болохыг нотлох баримт;
 - (12) тухайн агаарын хөлөгт дараах үнэлгээ хийсэн болохыг нотлох баримт:
 - (i) хэрэв тухайн агаарын хөлгийн аюулгүй байдлын, бүрэн бүтэн байдлын болон найдвартай ажиллагааны бүртгэлийн баримтжуулсан нотлох баримт байхгүй бол уг агаарын хөлөг нь бүх хурдны хүрээнд болон бүх хэвийн үйл ажиллагааны маневрын туршид тогтвортой удирдагдаж байгаа болохыг тогтоох нислэгийн үнэлгээ; эсхүл
 - (ii) мэдэгдэж байгаа үйл ажиллагааны хязгаарлалтыг тогтоох, эсхүл тухайн хязгаарлалтын өөрчлөлт нь модификацийн үр дүн болохыг бататгах нислэгийн үнэлгээ; эсхүл
 - (iii) энэ зүйлийн (i), (ii)-ыг нэгтгэсэн үнэлгээ;
 - (13) тухайн агаарын хөлөг нь аюулгүй ажилла нөхцөлд байгааг нотлох баримт;
 - (14) 21.205-д заасан зурагт хуудасны шаардлага хангасан болохыг нотлох баримт.
- (b) Энэ зүйлийн (a)(8)-д шаардсан нислэгийн зааврын хязгаарлалтын өгөгдөхүүн нь дараах эх үүсвэртэй байх ёстой:
- (1) үйлдвэрлэгчийн өгөгдөхүүн, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц цэргийн үйл ажиллагааны заавраас; эсхүл
 - (2) гадаадын иргэний нисэхийн НТЧ-ын эрх бүхий байгууллагаар хүлээн зөвшөөрөгдсөн өгөгдөхүүнээс; эсхүл
 - (3) тухайн агаарын хөлөгт олгосон *тусгай категорийн - хязгаарлагдмал* НТЧ-ын гэрчилгээний дагуу хийсэн нислэгийн үнэлгээнээс гаргаж авсан өгөгдөхүүнээс; эсхүл
 - (4) энэ зүйлийн (1), (2) болон (3)-ын нэгдлээс.
- (c) Энэ зүйлийн (a)(12), (b)(3)-т шаардсан нислэгийн үнэлгээг дараах байдлаар гүйцэтгэсэн байх ёстой:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн *тусгай категорийн - туршилтын* НТЧ-ын гэрчилгээнд заасан хязгаарлалт, нөхцөлийн дагуу;
- (2) ИНД-19.405-ын дагуу зөвшөөрөгдсөн туршин нисгэгчээр.

21.205. Тусгай категорийн агаарын хөлгийн зурагт хуудас

Тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгийн хувьд, тухайн агаарын хөлөгт дараах бичиглэл, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц бусад төстэй бичиглэл бүхий ойлгомжтой зурагт хуудсыг зорчигч бүрд ил тод харагдахуйцаар байрлуулах ёстой:

“Анхааруулга

Энэ агаарын хөлөг нь Тусгай категорийн - (Дэд категори) агаарын хөлөг бөгөөд агаарын тээврийн үйл ажиллагаанд зорчигч тээвэрлэх стандарт категорийн агаарын хөлөгт тавих Монгол Улсын иргэний нисэхийн НТЧ-ын стандартыг хангаагүй болно.

Энэ агаарын хөлгөөр нисэх Зорчигч нь эрсдэлээ өөрөө хариуцна.”

I Бүлэг - Тусгай нислэгийн зөвшөөрөл

21.251. Хамрах хүрээ

Энэ Бүлэг нь агаарын хөлөгт тусгай нислэгийн зөвшөөрөл олгох зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно.

21.253. Тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн категори

Дарга агаарын хөлөгт дараах тусгай нислэгийн зөвшөөрлийг хууль болон энэ Бүлгийн холбогдох шаардлагын дагуу олгоно:

- (1) *тусгай нислэгийн зөвшөөрөл;*
- (2) *тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн-байнгын эрх.*

21.255. Тусгай нислэгийн зөвшөөрөл авах хүсэлт

Тусгай нислэгийн зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргагч нь дараах маягтаас аль тохирохыг бөглөж, зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) *тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн хувьд, САА 24021/07 маягт;*
- (2) *тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн-байнгын эрхийн хувьд, САА 24021/15 маягт.*

21.257. Тусгай нислэгийн зөвшөөрөл олгох нөхцөл

(а) Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл, агаарын хөлөгт *тусгай нислэгийн зөвшөөрөл* олгож болно:

- (1) энэ Бүлгийн дагуу холбогдох гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлагыг хангасан;
- (2) тухайн агаарын хөлөг нь энэ Дүрэм, эсхүл бусад иргэний нисэхийн дүрэмд заасан хамааралтай НТЧ-ын болон техник үйлчилгээний шаардлага хангаагүй боловч, аюулгүй байдлын түвшин нь дараах зорилгоор ашиглахад хангалттай байгаа бол:
- (i) тухайн агаарын хөлөг техник үйлчилгээ хийгдэх төв рүү, эсхүл хадгалалтын цэг рүү нисэх;
 - (ii) ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн шинэ агаарын хөлгийн шалгах нислэг хийх;
 - (iii) аюул заналхийлж байгаа бүсээс агаарын хөлгийг шилжүүлэх.
- (b) Хэрэв Дарга энэ Бүлгийн холбогдох гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага хангагдсан ба аюулгүй байдлын түвшин нь агаарын хөлгийг ашиглах зорилгод нийцнэ гэж үзвэл, Дарга тухайн агаарын хөлгийн маягт *тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн-байнгын эрх* олгож болно.
- (c) Дарга тусгай нислэгийн зөвшөөрөлд тухайн зөвшөөрлийн зорилго болон агаарын хөлгийн ашиглалтын холбогдох хязгаарлалт, нөхцөлийг тусгайлан зааж болно.

21.259. Тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн хугацаа

- (a) Агаарын хөлгийн *тусгай нислэгийн зөвшөөрөл* нь хэрэв агаарын хөлөг Монгол Улсын бүртгэлтэй хэвээр байгаа бол Дарга тухайн зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосноос бусад тохиолдолд, тухайн зөвшөөрөлд заасан хугацаанд хүчинтэй хэвээр байна.
- (b) Агаарын хөлгийн маягийн *тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн-байнгын эрх* нь Дарга зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосноос бусад тохиолдолд, тухайн зөвшөөрөлд заасан хугацаанд хүчинтэй хэвээр байна.

Тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн шаардлага

21.261. Тусгай нислэгийн зөвшөөрөл авах хүсэлт

Тусгай нислэгийн зөвшөөрөл эзэмших хүсэлт гаргагч нь Даргад дараах мэдээллийг хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) дараах мэдээллийн дэлгэрэнгүй:
- (i) нислэгийн зорилго;
 - (ii) санал болгосон маршрут;
 - (iii) тухайн агаарын хөлөг болон түүний төхөөрөмжийг ажиллуулахад шаардагдах нисэх багийн гишүүд;
 - (iv) хамааралтай НТЧ, эсхүл техник үйлчилгээний шаардлагын үл тохирол;
 - (v) тухайн агаарын хөлгийн аюулгүй ажиллагааг хангахад шаардлагатай байж болох аливаа хориг;

- (2) Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл;
- (3) тухайн агаарын хөлөг нь Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөг ба ИНД-47-гийн дагуу таних пайз болон агаарын хөлгийн тэмдэглэгээний зөвшөөрөгдсөн хэлбэрийг харуулж байгааг нотлох баримт;
- (4) тухайн агаарын хөлгийг Q Бүлэгт заасан арга хэлбэрээр таньж тогтоосон болохыг нотлох баримт.

21.263. Тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн-байнгын эрх авах хүсэлт

Агаарын хөлгийн маягт *тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн-байнгын эрх* авах хүсэлт гаргагч нь Даргад дараах мэдээллийг хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) аливаа агаарын хөлгийн тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн дагуух үйл ажиллагаа нь ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээний эрхийн хүрээнд шалгах нислэг хийх зорилготой болохыг бататгах мэдэгдэл;
- (2) тухайн агаарын хөлгийн маягийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (3) шалгах нислэг бүрийг аюулгүй гүйцэтгэсэн болохыг бататгах, үйлдвэрлэх байгууллагын журмын дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (4) Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл.

Ж Бүлэг - Нөөц

К Бүлэг - Материал, эд анги, процесс болон хэрэгсэл

21.301. Зорилго

Энэ Бүлэг нь материал, эд анги, процесс болон хэрэгслийг зөвшөөрөх, эсхүл хүлээн зөвшөөрөх зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно.

21.303. Солилт болон модификацийн материал, эд анги, хэрэгсэл

Маягаар гэрчилгээжсэн бүтээгдэхүүний солилтын, эсхүл модификацийн материал, эд анги, эсхүл хэрэгсэл нь дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:

- (1) тухайн бүтээгдэхүүн нь маягийн загварт нийцэж байгааг маягийн гэрчилгээ эзэмшигч зөвшөөрсөн байх; эсхүл
- (2) тухайн бүтээгдэхүүнд техник үйлчилгээ хийж байгаа этгээд үйлдвэрлэсэн ба солилт, эсхүл модификацийн материал, эд анги, эсхүл хэрэгсэл нь:
 - (i) хийгдсэн аливаа загварын өөрчлөлтийг багтаасан, зөвшөөрөгдсөн маягийн загварт нийцэж байгааг тухайн этгээд гэрчилгээжүүлсэн байх;
 - (ii) Q Бүлгийн дагуу таньж тогтоогдсон байх; эсхүл

- (3) тухайн эд анги, эсхүл хэрэгслийн нийцэл болон гарал үүслийг тогтоосон ба техник үйлчилгээ гүйцэтгэсэн, ИНД-145-ын дагуу олгосон техник үйлчилгээний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн олгосон *CAA Form One - шилжүүлэхийг зөвшөөрсөн гэрчилгээтэй* байх; эсхүл
- (4) дараах зөвшөөрлийн дагуу тухайн эд анги, эсхүл хэрэгслийг үйлдвэрлэсэн, ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн олгосон *CAA Form One - шилжүүлэхийг зөвшөөрсөн гэрчилгээтэй* байх:
 - (i) Монгол Улсын TSO эрх; эсхүл
 - (ii) Монгол Улсын PMA; эсхүл
 - (iii) E Бүлгийн дагуу олгосон нэмэлт маягийн гэрчилгээ;
- (5) тухайн материал, эд анги, эсхүл хэрэгслийн нийцлийг тогтоосон, ИНД-145-ын дагуу олгосон хангамжийн байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн олгосон шилжүүлэх мэдэгдэлтэй байх; эсхүл
- (6) стандарт эд анги байх; эсхүл
- (7) тухайн зорилгоор ашиглахыг Дарга хүлээн зөвшөөрсөн, импортын эд анги байх.

21.305. Процессыг зөвшөөрөх, эсхүл хүлээн зөвшөөрөх

Хэрэв маягийн гэрчилгээ олгоход тавих НТЧ-ын, эсхүл ИНД-ийн шаардлага хангахад процесс шаардлагатай бол энэ нь:

- (1) ИНД-145-ын дагуу олгосон техник үйлчилгээний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн Ерөнхий зааварт тусгагдсан байна; эсхүл
- (2) ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн Ерөнхий зааварт тусгагдсан байна; эсхүл
- (3) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц өөр хэлбэрээр байна.

L Бүлэг - Экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ

21.321. Зорилго

Энэ Бүлэг нь дараах гэрчилгээ олгох зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

- (1) бүтээгдэхүүнийг экспортод гаргахад зориулсан экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ;
- (2) эд анги, хэрэгслийг экспортод гаргахад зориулсан *CAA Form One - шилжүүлэхийг зөвшөөрсөн гэрчилгээ*.

21.323. Нөөц

21.325. Нөөц

21.327. Экспортын НТЧ-ын гэрчилгээний үл хамаарал

Хэрэв экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь 21.333(b)-гийн дагуу тухайн импортлогч улсын бичгээр үйлдсэн мэдэгдлийг хүргүүлсэн бол Дарга экспортын НТЧ-ын гэрчилгээг дараах үл хамаарлын жагсаалттай хамт гаргаж болно:

- (1) энэ Бүлгийн биелэгдээгүй шаардлагын;
- (2) экспортод гаргасан бүтээгдэхүүн болон холбогдох маягийг зөвшөөрсөн, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрсөн бүтээгдэхүүн хоорондын конфигурацийн аливаа зөрүүний.

21.329. Хүсэлт гаргах нөхцөл

Аливаа экспортлогч, эсхүл түүний эрх бүхий төлөөлөгч нь бүтээгдэхүүнд экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргаж болно.

21.331. Экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт

(a) *Экспортын* НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь САА 24021/10 маягтыг бөглөж, зохих төлбөрийн баримтын хамт дараах баримт бичгийг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) дараах нотлох баримт:
 - (i) тухайн бүтээгдэхүүн нь импортлогч улсын хүлээн зөвшөөрөхүйц маягийн загварт нийцэж байгааг;
 - (ii) тухайн импортлогч улсын гэрчилгээжүүлэлтийн тусгай нөхцөлийг хангасныг;
 - (iii) тухайн импортлогч улс нь гэрчилгээнд заасан байх үл хамаарлыг хүлээн зөвшөөрснийг;
 - (iv) тухайн бүтээгдэхүүнийг Q Бүлгийн дагуу таньж тогтоосныг;
 - (v) холбогдох НТЧ-ын удирдамжийг хангасныг;
- (2) шинэ бүтээгдэхүүнээс бусад бүтээгдэхүүний хувьд, Даргын шаардаж болох аливаа бүртгэлийн дэвтэр, модификаци, засварын маягт болон түүхэн бүртгэл;
- (3) бүтээгдэхүүний хадгалалт болон баглаа боодлын тухайн аргын хүчинтэй хугацааг багтаасан бүтээгдэхүүнийг тээвэрлэх, эсхүл хадгалах явцад зэврэлт болон гэмтлээс хамгаалахын тулд хэрэглэсэн аргын тайлбар;
- (4) тухайн импортлогч улсын худалдан авагчийн эзэмшилд шилжсэн, эсхүл шилжүүлэхээр хүлээгдэж байгаа огноо;
- (5) хүсэлт гаргах үед бүрдээгүй байсан аливаа баримт бичгийг бүрдүүлэхээр хүлээгдэж байгаа огноо;
- (6) энэ Бүлгийн аливаа зөрүүний дагалдах баримт бичиг;
- (7) хэрэв тухайн маягтад тусгасны дагуу Дарга шаардсан бол бүтээгдэхүүн болон хүсэлт гаргагчтай холбоотой нэмэлт тодруулга.

(b) Агаарын хөлөгт *экспортын* НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь энэ зүйлийн (a)-д зааснаас гадна, дараах баримт бичгийг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

(1) дараах нотлох баримт:

- (i) шинэ агаарын хөлгийн хувьд, ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээний эрхийн хүрээнд үйлдвэрлэсэн болохыг;
- (ii) шинээс бусад агаарын хөлгийн хувьд, Н Бүлгийн дагуу НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмшиж байгаа, эсхүл гэрчилгээжүүлэлтийн шалгуурт тэнцэж байгааг;
- (iii) тухайн агаарын хөлөг нь тохирох нислэгийн заавартай ба шинэ агаарын хөлгийн хувьд, техник үйлчилгээний заавартай болохыг;
- (iv) хэрэв хамааралтай бол ачааллын хуваарь бүхий жин, төвлөрөлтийн тайланг бүрэн хийсэн болохыг;
- (v) тухайн агаарын хөлөгт экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргахаас өмнөх 60 хоногийн дотор үйлдвэрлэгчийн техник үйлчилгээний хуваарийн дагуу 100 цагийн, эсхүл дүйцэх үзлэг, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дүйцэх үзлэг хийсэн болохыг;
- (vi) экспортод гаргах зорилгоор аливаа суурилуулсан эд анги нь хамааралтай НТЧ-ын шаардлага хангаж байгааг, эсхүл Н Бүлгийн дагуу *тусгай категори - тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн* НТЧ-ын гэрчилгээ олгосноор зөвшөөрсөн болохыг;

(2) энэ зүйлийн (b)(1)(vi)-д заасан аливаа суурилуулсан эд ангийг хүргэлтийн нислэг дууссаны дараа буцаан авч агаарын хөлгийг зөвшөөрөгдсөн маягийн конфигурацид нийцүүлэн сэргээсэн тухай нотолгоо.

(c) Хэрэв Дарга шаардлагатай гэж үзвэл, хүсэлт гаргагч нь экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших бүтээгдэхүүн болон холбогдох баримт өгөгдөхүүнийг үзлэгт бэлэн байлгах үүрэгтэй.

21.333. Экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ олгох

(a) Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл, хүсэлт гаргагч нь *экспортын* НТЧ-ын гэрчилгээ авах эрхтэй ба Дарга тухайн бүтээгдэхүүнд *экспортын* НТЧ-ын гэрчилгээ олгож болно:

- (1) хүсэлт гаргагч энэ Бүлгийн холбогдох шаардлагыг хангасан;
- (2) тухайн гэрчилгээг олгох нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй;
- (3) хангагдаагүй аливаа НТЧ-ын шаардлага нь хүлээн зөвшөөрөхүйц аюулгүй байдлын түвшнийг хангасан хүчин зүйлээр нөхөгдсөн.

(b) Энэ зүйлийн (a)(1)-ийг үл харгалзан, хэрэв хүсэлт гаргагч нь тодорхой шаардлага хангаагүй байхыг тухайн импортлогч улс хүлээн зөвшөөрсөн, бичгээр үйлдсэн нотлох баримтыг хүргүүлсэн бол Дарга 21.331-ийн НТЧ-ын шаардлага бүрийг хангаагүй бүтээгдэхүүнд *экспортын* НТЧ-ын гэрчилгээ олгож болно.

(с) Энэ Бүлгийн дагуу Даргын олгосон *экспортын* НТЧ-ын гэрчилгээнд:

- (1) Дарга тодорхой тохиолдол бүрд шаардлагатай гэж үзсэн нөхцөлийг зааж өгч болно;
- (2) бүтээгдэхүүнийг суурилуулах, эсхүл ашиглахыг зөвшөөрөхгүй байж болно.

21.335. Гэрчилгээний хүчинтэй байдал

(а) Энэ Бүлгийн дагуу олгосон экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ нь, тухайн бүтээгдэхүүний дараагийн загварын өөрчлөлт гараагүй бол импортлогч улсад хүлээлгэн өгөх хүртэл хүчинтэй хэвээр байна.

(b) Загварын өөрчлөлтийн улмаас хүчингүй болсон экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь тухайн гэрчилгээг Даргад нэн даруй хураалгана.

21.337. Гэрчилгээ шилжүүлэх

Экспортын НТЧ-ын гэрчилгээг тухайн бүтээгдэхүүний хамт шилжүүлнэ.

21.339. САА Form One - Шилжүүлэхийг зөвшөөрсөн гэрчилгээг экспортод хэрэглэх

(а) *САА Form One - шилжүүлэхийг зөвшөөрсөн гэрчилгээг* зөвхөн эд анги, эсхүл хэрэгслийг экспортод гаргахад хэрэглэх ёстой, хэрэв:

(1) тухайн эд анги, эсхүл хэрэгсэл нь:

- (i) шинэ болон шинээр их засвар хийсэн, эсхүл стандарт, эсхүл хязгаарлагдмал категорийн хүчинтэй НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлөгт хамгийн сүүлд суурилуулсан ба тухайн эд анги, эсхүл хэрэгсэл нь ашиглалтад шилжүүлэх шаардлагад тохирч байгаа бол;
- (ii) зөвшөөрөгдсөн загварын өгөгдөхүүнд нийцэж байгаа бол;
- (iii) аюулгүй ажиллагааг хангах нөхцөлд байгаа бол;
- (iv) тухайн импортлогч улсын шаардсан импортын аливаа тусгай нөхцөлийг хангаж байгаа бол;

(2) *САА Form One - шилжүүлэхийг зөвшөөрсөн гэрчилгээг* дараах байгууллагын журмын дагуу олгосон бол:

- (i) ИНД-145-ын дагуу гэрчилгээжсэн агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний байгууллагын; эсхүл
- (ii) ИНД-148-ын дагуу гэрчилгээжсэн агаарын хөлөг үйлдвэрлэх байгууллагын.

(b) Хэрэв тухайн эд анги, эсхүл хэрэгслийг импортлогч улс хүлээн зөвшөөрөхүйц болохыг бичгээр мэдэгдсэн бол эд анги, эсхүл хэрэгсэл нь энэ зүйлийн (а)-ийн бүх шаардлагыг хангахгүй байж болно.

21.341. Экспортлогчийн үүрэг хариуцлага

(a) Агаарын хөлгийн эзэмшлийг гадаадын худалдан авагчид шилжүүлэх, эсхүл шилжүүлсэн тохиолдолд, экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ олгосон экспортлогч нь:

- (1) хамааралтай бол агаарын хөлгийн Монгол Улсын бүртгэлийн болон НТЧ-ын гэрчилгээг хүчингүй болгуулах хүсэлтийг гадаадын өмчлөгчийн нэр, хаяг, эзэмшлийг шилжүүлсэн огноо зэргийн хамт гаргана;
- (2) тухайн бүртгэлийн болон НТЧ-ын гэрчилгээг Даргад буцаана;
- (3) Монгол Улсын үндэсний харъяалал болон бүртгэлийн дугаарыг тухайн агаарын хөлгөөс арилгасныг гэрчилсэн мэдэгдлийг хүргүүлнэ.

(b) Тухайн импортлогч улстай өөрөөр тохиролцсоноос бусад тохиолдолд, экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ олгосон экспортлогч нь:

- (1) импортлогч улсын зохих эрх бүхий байгууллагад дараах баримт бичгийг хүргүүлнэ:
 - (i) тухайн бүтээгдэхүүний зөв ажиллагаанд шаардлагатай бүх баримт бичиг, мэдээлэл болон импортлогч улсын тусгай шаардлагад заасан бусад материал;
 - (ii) угсраагүй агаарын хөлгийн хувьд, үйлдвэрлэгчийн холбогдох угсрах заавар болон баталсан шалгах нислэгийн шалгах хуудас;
- (2) тээвэрлэлт, эсхүл хадгалалтын үед бүтээгдэхүүнийг аливаа зэврэлт, гэмтлээс хамгаалах хадгалалтын баглаа хийнэ;
- (3) агаарын хөлгийн экспортын хүргэлт дуусахад хүргэлтийн зорилгоор суурилуулсан аливаа түр зуурын суурилуулалтыг салгах, эсхүл салгуулах ба тухайн агаарын хөлгийг зөвшөөрөгдсөн маягийн конфигурацид буцаан оруулна.

М Бүлэг - Засвар**21.431. Хамрах хүрээ**

Энэ Бүлэг нь засварын загварын зөвшөөрөл олгох арга хэлбэрийг тогтооно.

21.433. Засварын аргачлалын зөвшөөрөл

Маягийн гэрчилгээ, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээний дагуу зөвшөөрөгдөөгүй засвар болон загварыг С, D, эсхүл E Бүлгийн дагуу зөвшөөрөл олгох шаардлагатай загварын өөрчлөлт гэж үзнэ.

N Бүлэг - Техникийн өгөгдөхүүн болон НТЧ-ын тодорхойлолт

21.501. Зорилго

Энэ Бүлэг нь дараах зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

- (1) техникийн өгөгдөхүүнийг зөвшөөрөх, эсхүл хүлээн зөвшөөрөх;
- (2) материал, эд анги, хэрэгсэл, эсхүл процессын тодорхойлолтыг зөвшөөрөх, эсхүл хүлээн зөвшөөрөх;
- (3) материал, эд анги, процесс, эсхүл хэрэгслийн тодорхойлолтоос хазайх хүсэлтийг зөвшөөрөх.

21.503. Хүлээн зөвшөөрөхүйц техникийн өгөгдөхүүн

(a) Техникийн өгөгдөхүүнийг зөвхөн Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц, эсхүл зөвшөөрсөн тохиолдолд ашиглаж болно.

(b) Хүлээн зөвшөөрөхүйц техникийн өгөгдөхүүнийг энэ Дүрмийн Хавсралт D-д заасан.

21.505. Form САА 337 - Техникийн өгөгдөхүүний зөвшөөрөл

(a) Энэ зүйлийн (b) болон (c)-д зааснаас бусад тохиолдолд, техникийн өгөгдөхүүний зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргагч нь САА 337 маягтыг бөглөн, зохих төлбөрийн баримтын хамт дараах мэдээллийг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) хүсэлт гаргагчийн нэр, Монгол Улсад ажил үүрэг гүйцэтгэх хаяг;
- (2) өгөгдлийг тодорхойлоход хэрэгтэй бусад баримт бичиг;
- (3) дараах мэдээллийг багтаасан аливаа загварын өөрчлөлтийн тайлбар:
 - (i) тухайн өөрчлөлтийг таньж тогтоох хангалттай өгөгдөхүүн;
 - (ii) өөрчлөлтөд өртсөн бүтээгдэхүүн, бүрдэл хэсэг, эсхүл хэрэгслийн эд анги бүрийг таньж тогтоох;
- (4) өгөгдөхүүний дагуу өөрчлөлт хийгдэх бүтээгдэхүүн, бүрдэл хэсэг, эсхүл хэрэгслийн хувьд:
 - (i) хамааралтай НТЧ-ын шаардлага хангаж байгааг харуулахад шаардлагатай байж болох аливаа шинжлэн шалгах ажиллагаа, тест, эсхүл дүн шинжилгээний дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
 - (ii) тухайн бүтээгдэхүүн, бүрдэл хэсэг, эсхүл хэрэгсэлд зохих ёсоор үйлчилгээ хийж, ашиглахыг бататгах техник үйлчилгээний болон үйл ажиллагааны өгөгдөхүүн;
- (5) хэрэв тухайн маягтад тусгасны дагуу Дарга шаардсан бол хүсэлт гаргагч болон техникийн өгөгдөхүүн, аливаа загварын өөрчлөлттэй холбоотой нэмэлт тодруулга;
- (6) дараах баримт бичгийн аль нэгийг:

- (i) техникийн өгөгдөхүүн нь 21.31-д заасан НТЧ-ын шаардлага, ИНД-26-д заасан холбогдох НТЧ-ын нэмэлт шаардлага болон 21.32-т заасан агаарын хөлгийн дуу чимээний болон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын шаардлага хангасан ба холбогдох загварын өөрчлөлт нь хэрэгжүүлэлтэд тохиромжтой болохыг илэрхийлсэн, ИНД-146-гийн дагуу гэрчилгээжсэн зохион бүтээх байгууллагаас олгосон нийцлийн мэдэгдэл;
 - (ii) гадаадын зохих эрх бүхий байгууллагын шаардлагын дагуу гаргасан, энэ зүйлийн (а)(6)(i)-д шаардсантай дүйцэх мэдэгдэл;
 - (iii) техникийн өгөгдөхүүнийг зөвшөөрөл авах процессын явцад нийцлийн мэдэгдлийг хүргүүлэхээр бичгээр үйлдсэн хүсэлт.
- (b) Энэ зүйлийн (а)(6)(i)-ийг үл харгалзан, нийцлийн мэдэгдэл нь тухайн техникийн өгөгдөхүүн дараах шаардлага хангасныг мэдэгдэж болно:
- (1) тухайн маягийн гэрчилгээнд иш татсан НТЧ, агаарын хөлгийн дуу чимээ болон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын шаардлага; эсхүл
 - (2) хэрэв тусгай нөхцөл үйлчилж байгаа бол энэ зүйлийн (а)(6)(i)-д шаардсантай дүйцэх аюулгүй байдлын түвшин.
- (c) ИНД-146-гийн дагуу гэрчилгээжсэн агаарын хөлөг зохион бүтээх байгууллага нь энэ зүйлийн (а)-д шаардсан мэдээллийг бүртгэхдээ САА 337 маягтаас бусад баримт бичгийг ашиглаж болно.
- (d) Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл, хүсэлт гаргагч нь техникийн өгөгдөхүүний зөвшөөрөл авах эрхтэй ба Дарга техникийн өгөгдөхүүнийг зөвшөөрч болно:
- (1) хүсэлт гаргагч энэ зүйлийн (а)-д заасан холбогдох шаардлагыг хангасан байх;
 - (2) тухайн өгөгдөхүүний зөвшөөрөл нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй байх;
 - (3) хангагдаагүй аливаа НТЧ-ын шаардлагыг, хүлээн зөвшөөрөхүйц аюулгүй байдлын түвшнийг хангасан хүчин зүйлээр нөхсөн байх;
 - (4) тухайн бүтээгдэхүүн, бүрдэл хэсэг, эсхүл хэрэгсэл нь дараах тохиолдолд, тэдгээрийг зориулалтын дагуу ашиглахад аюултай болгох хэв шинж, эсхүл үзүүлэлт байхгүй байх:
 - (i) өгөгдөхүүний дагуу өөрчилсөн үед;
 - (ii) зөв нэмж өөрчилсөн нислэгийн заавар, эсхүл бусад тогтоосон хязгаарлалтын дагуу ашигласан үед.
- (e) Энэ зүйлийн (d)(1)-ийг үл харгалзан, тухайн хүсэлт гаргагч энэ зүйлийн (а)-ийн бүх шаардлагыг хангаагүй байсан ч Дарга техникийн өгөгдөхүүнийг зөвшөөрч болно, хэрэв:
- (1) тухайн хүсэлт нь тодорхой нэг бүтээгдэхүүн, бүрдэл хэсэг, эсхүл хэрэгслээр хязгаарлагдсан бол;

- (2) тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгийн техникийн өгөгдөхүүн нь тухайн НТЧ-ын гэрчилгээ олгоход тавих стандартыг хангаж байгаа бол;
- (3) хүсэлт гаргагчийн ирүүлсэн өгөгдөхүүн нь холбогдох загварын өөрчлөлтийг таньж тогтооход хангалттай бол.

21.507. Тодорхойлолтыг зөвшөөрөх

Материал, эд анги, процесс, эсхүл хэрэгслийн тодорхойлолтыг дараах хэлбэрээр зөвшөөрнө:

- (1) хэрэв тухайн тодорхойлолт нь хүлээн зөвшөөрөхүйц минимум гүйцэтгэлийн стандартыг тодорхойлдог болохыг харуулах хангалттай мэдээлэлтэй бол Монгол Улсын TSO олгох; эсхүл
- (2) зөвшөөрөгдсөн загвар, эсхүл загварын өөрчлөлтийн тодорхойлолтыг зөвхөн тухайн загвар, эсхүл загварын өөрчлөлтөд хэрэглэх; эсхүл
- (3) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц өөр аргаар.

21.509. Тодорхойлолтыг хүлээн зөвшөөрөх

Материал, эд анги, процесс, эсхүл хэрэгслийн тодорхойлолт нь Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц байж болно, хэрэв эдгээр нь:

- (1) Хавсралт С-д заасан НТЧ-ын загварын стандартыг хангасан, эсхүл түүнийг хэрэглэхийг хүлээн зөвшөөрсөн ба зөвхөн тухайн НТЧ-ын загварын стандартад хэрэглэсэн бол; эсхүл
- (2) гадаадын Иргэний нисэхийн эрх бүхий байгууллагаар зөвшөөрөгдсөн, эсхүл хүлээн зөвшөөрөгдсөн бол; эсхүл
- (3) стандарт эд ангийн тодорхойлолт бөгөөд:
 - (i) салбарын тогтсон тодорхойлолт бол; эсхүл
 - (ii) Монгол Улсын үндэсний тодорхойлолт бол; эсхүл
 - (iii) гадаадын үндэсний тодорхойлолт бол.

21.511. Тодорхойлолтоос хазайх хүсэлт гаргах

(а) Монгол Улсын TSO, эсхүл хүлээн зөвшөөрөгдсөн тодорхойлолтоос хазайх хүсэлт гаргагч нь дараах мэдээллийг агуулсан САА 24021/11 маягтыг бөглөж, зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлнэ:

- (1) хүсэлт гаргагчийн нэр, Монгол Улсад ажил үүрэг гүйцэтгэх хаяг;
- (2) тухайн хазайлтад хамаарах бүтээгдэхүүн, бүрдэл хэсэг, эсхүл хэрэгслийг таньж тогтоох;
- (3) тухайн бүтээгдэхүүн, бүрдэл хэсэг, эсхүл хэрэгсэлд хэрэглэхэд тохиромжтойг, мөн тухайн хазайлтыг дэмжихэд шаардлагатай бусад баримт бичиг;

- (4) хазайлт хүссэн тухайн стандарт нь дараах нөхцөлийг хангаж байгаа зохих хүчин зүйл, эсхүл загварын хэв шинжээр нөхөгдсөн болохыг нотлох баримт;
 - (i) дүйцэх минимум үзүүлэлтийн стандарт;
 - (ii) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц аюулгүй байдлын түвшин;
 - (5) тухайн маягтад тусгасны дагуу Даргын шаардаж болох, хүсэлт гаргагчтай холбоотой нэмэлт тодруулга.
- (b) Хүсэлт гаргагч нь тодорхойлолтоос хазайх зөвшөөрөл авах эрхтэй, хэрэв:
- (1) хүсэлт гаргагч нь энэ Дүрмийн холбогдох шаардлагыг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц хэлбэрээр хангаж байгаа бол;
 - (2) тухайн хазайлтын зөвшөөрөл нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй бол;
 - (3) хангагдаагүй аливаа НТЧ-ын шаардлага нь Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц аюулгүй байдлын түвшнийг хангасан хүчин зүйлээр нөхөгдсөн бол.

О Бүлэг - Монгол Улсын Technical Standard Order-ын эрх

21.601. Хамрах хүрээ

Энэ Бүлэг нь дараах зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

- (1) TSO эрх олгосноор эд зүйлсийн загварыг зөвшөөрөх;
- (2) Монгол Улсын TSO эрх эзэмшигчийн үүрэг хариуцлага.

21.603. Тодорхойлолт

Энэ Дүрэмд:

Эд зүйл гэж аливаа материал, эд анги, процесс, эсхүл хэрэгслийг ойлгоно.

21.605. Монгол Улсын TSO эрхийн шаардлага

(a) Монгол Улсын TSO эрх нь:

- (1) тухайн эд зүйл нь Монгол Улсын TSO-д нийцсэнийг тогтоож, түүнийг үйлдвэрлэгчид олгосон загварын зөвшөөрөл;
- (2) тухайн эд зүйлд Монгол Улсын TSO үсгэн тэмдэглэгээ хийх эрх.

(b) Тухайн эд зүйлийн хувьд, этгээд нь Монгол Улсын TSO эрх эзэмшдэг байх ба эд зүйл нь Монгол Улсын TSO-ын гүйцэтгэлийн стандартыг хангаж байгаагаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд эд зүйлд Монгол Улсын TSO тэмдэглэгээ хийхгүй.

21.607. Хүсэлт гаргах нөхцөл

(a) Монгол Улсын TSO эрх авах хүсэлт гаргагч нь:

- (1) ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, эсхүл хүсэлт гаргагч байна;
- (2) эд зүйлийг үйлдвэрлэх чадамжтай, эсхүл шаардлагатай бүх бэлтгэлийг хийсэн байна.

(b) Хэрэв Дарга тухайн тодорхойлолт нь нөлөө бүхий НТЧ-ын шаардлагыг агуулсныг тогтоосон бол Монгол Улсын TSO эрх авах хүсэлт гаргагч энэ зүйлийн (a)-д зааснаас гадна, дараах шаардлагыг нэмж хангана:

- (1) үйлдвэрлэх эд зүйлд тохирох зэрэглэл бүхий ИНД-146-гийн дагуу олгосон зохион бүтээх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, эсхүл хүсэлт гаргагч байх; эсхүл
- (2) үйлдвэрлэх эд зүйлд тохирох зэрэглэл бүхий зохион бүтээх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчтэй, тухайн тодорхойлолтын нийцлийг харуулах зохицуулалт хийх; эсхүл
- (3) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц, дүйцэх журамтай байх.

21.609. Эрх авах хүсэлт гаргах

Монгол Улсын TSO эрх авах хүсэлт гаргагч нь дараах мэдээллийг шаардсан САА 24021/12 маягтыг бөглөж, зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлнэ:

- (1) хүсэлт гаргагчийн нэр, Монгол Улсад ажил үүрэг гүйцэтгэх хаяг;
- (2) хүсэлт гаргагчийн дараах нотлох баримт:
 - (i) Монгол Улсын TSO загвар болон гүйцэтгэлийн шаардлага хангаж чадахыг;
 - (ii) эд зүйл бүрийг холбогдох тодорхойлолтын техникийн нөхцөлийн дагуу найдвартай хуулбарлан үйлдвэрлэж чадахыг;
- (3) Монгол Улсын холбогдох TSO-д шаардсан техникийн өгөгдөхүүний нэг хувь;
- (4) хүсэлт гаргагчийн нийцлийн мэдэгдэл, эсхүл нөлөө бүхий НТЧ-ын шаардлага багтсаныг Дарга тодорхойлсон эд зүйлийн хувьд, ИНД-146-гийн дагуу олгосон зохион бүтээх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн үйлдвэрлэх эд зүйл бүр нь холбогдох тодорхойлолтын техникийн нөхцөлтэй нийцэж байгааг мэдэгдсэн мэдэгдэл;
- (5) тухайн маягад тусгасны дагуу Даргын шаардаж болох, хүсэлт гаргагчтай холбоотой нэмэлт тодруулга.

21.611. Эрх олгох

Хүсэлт гаргагч нь TSO эрх авах эрхтэй, хэрэв:

- (1) хүсэлт гаргагч энэ Бүлгийн холбогдох шаардлагыг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц хэлбэрээр хангасан бол;
- (2) тухайн гэрчилгээг олгох нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй бол;
- (3) хүсэлт гаргагч ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшдэг бол.

21.613. Зөвшөөрлийн эрх

(a) Эд зүйлийн хувьд, Монгол Улсын TSO эрх эзэмшигч нь:

- (1) тухайн эд зүйлийг 21.621 болон 21.623(a), (b)-д нийцүүлэн үйлдвэрлэж болно;
- (2) тухайн эд зүйлд Монгол Улсын TSO тэмдэглэгээ хийж болно.

21.615. Эрхийн хүчинтэй байдал

Хэрэв Дарга дараах нөхцөлийг тогтоосон бол Монгол Улсын TSO эрхийг түдгэлзүүлж, эсхүл хүчингүй болгож болно:

- (1) энэ Бүлгийн дагуу эрх олгоход шаардлагатай нөхцөлийг цаашид мөрдөхгүй байгаа болохыг; эсхүл
- (2) тухайн тодорхойлолт нь:
 - (i) цуцлагдсан; эсхүл
 - (ii) эзэмшиж байгаа эрх нь цаашид тохирохгүй болох хүртэл өөрчлөгдсөн; эсхүл
- (3) ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосон; эсхүл
- (4) эзэмшигч нь 21.621-д заасан үүрэг хариуцлагаа хэрэгжүүлэхээ больсон; эсхүл
- (5) тухайн эд зүйл нь ашиглалтын явцад хүлээн зөвшөөрөгдөхгүй аюул үүсгэж байгаа нь тогтоогдсон.

21.617. Эрхийн хугацаа

(a) Энэ Бүлгийн дагуу олгосон Монгол Улсын TSO эрх нь түүнийг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосноос бусад тохиолдолд хүчинтэй хэвээр байна.

(b) Монгол Улсын TSO эрхийг хүчингүй болгосон нөхцөлд эзэмшигч нь тухайн гэрчилгээг Даргад нэн даруй хураалгана.

(c) Монгол Улсын TSO эрхийг түдгэлзүүлсэн бол гэрчилгээ эзэмшигч нь зохих баталгаажуулсан тэмдэглэл хийлгэхээр гэрчилгээг Даргад нэн даруй хүргүүлнэ.

21.619. Эрх шилжүүлэх

Энэ Бүлгийн дагуу олгосон Монгол Улсын TSO эрхийг бусдад шилжүүлж болохгүй.

21.621. Эрх эзэмшигчийн үүрэг хариуцлага

Эд зүйл үйлдвэрлэгч нь тухайн эд зүйлийн Монгол Улсын TSO эрх эзэмшигч бол:

- (1) эд анги бүрийг ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээний дагуу үйлдвэрлэнэ;
- (2) бэлэн болсон эд зүйл бүр нь түүний загварын өгөгдөхүүнд нийцсэн, суурилуулахад аюулгүй болохыг бататгана;
- (3) бүтээгдэхүүний үйл ажиллагаа, техник үйлчилгээнд шаардлагатай бүх зааврын эх хувийг боловсруулж, арчилж хадгалах болон шинэчилнэ;
- (4) эд зүйлийн үйл ажиллагаа, техник үйлчилгээнд шаардлагатай техник үйлчилгээ, их засварын болон засварын зааврыг эд зүйлийн хэрэглэгчид бэлэн байлгана;
- (5) эд зүйл бүрд дараах мэдээллийг гаргацтайгаар, бат бөх тэмдэглэх:
 - (i) 21.813-т заасан мэдээлэл;
 - (ii) эд зүйлийн нэр, маяг, эсхүл эд ангийн дугаар;
 - (iii) Монгол Улсын холбогдох TSO дугаар;
- (6) Даргын шаардсан даруйд, техник үйлчилгээ, их засвар, засварын заавар болон 21.625-аар шаардсан бусад бүртгэлийг Даргад хүргүүлнэ.

21.623. Загварын өөрчлөлт

(a) Дараахаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь энэ Бүлгийн дагуу эд зүйлд загварын өөрчлөлт хийхгүй:

- (1) тухайн этгээд нь Монгол Улсын зохих TSO эрх эзэмшигч бол; эсхүл
- (2) тухайн этгээд Монгол Улсын TSO эрх авах хүсэлтийг тусад нь гаргасан бол.

(b) Монгол Улсын TSO эрх эзэмшигч нь дараах нөхцөлийг хангаснаар, томоохон загварын өөрчлөлтөөс бусад загварын өөрчлөлтийг Даргын нэмэлт зөвшөөрөлгүйгээр өөрийн үйлдвэрлэж байгаа эд зүйлд хийж болно:

- (1) тухайн эд зүйлийн үндсэн загварын дугаарыг хадгалах;
- (2) аливаа загварын өөрчлөлтийг загварын дугаарын дагавар, эсхүл эд ангийн дугаарын өөрчлөлтөөр нь таньдаг байх;
- (3) тухайн загварын өөрчлөлтийг таних болон Монгол Улсын TSO-ийн байнгын хэрэгжилтийг харуулахад шаардлагатай аливаа өөрчлөгдсөн өгөгдөхүүнийг Даргад хүргүүлэх.

(c) Өөрийн үйлдвэрлэж байгаа эд зүйлд томоохон загварын өөрчлөлт хийхээр зорьж байгаа Монгол Улсын TSO эрх эзэмшигч нь:

- (1) тухайн эд зүйлд шинэ маяг, эсхүл оноосон загвар өгнө;
- (2) Монгол Улсын шинэ TSO эрх авах хүсэлт гаргана.

21.625. Бүртгэл хөтлөх

(a) Монгол Улсын TSO эрх эзэмшигч бүр нь дараах журмыг тогтооно:

- (1) дараах мэдээллийг таньж тогтоох, цуглуулах, индексжүүлэх, хадгалах, арчлах болон устгах:
 - (i) Монгол Улсын TSO эрхийн хүрээнд, эзэмшигчийн үйлдвэрлэсэн эд зүйл нэг бүрийн загвар бүрийн бүртгэл;
 - (ii) тухайн эд зүйл нь холбогдох Монгол Улсын TSO болон энэ Дүрэмд нийцэж байгааг харуулах бүх холбогдох загварын мэдээлэл, зураг, тодорхойлолт, туршилт, дүн шинжилгээ болон тайлан;
- (2) дараах шаардлагыг бататгах:
 - (i) бүх бүртгэл нь гаргацтай, байнгын хувиршгүй хэлбэртэй болохыг;
 - (ii) энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, энэ зүйлийн (1)-д шаардсан бүртгэлийг тухайн эд зүйлийн хамгийн сүүлчийн хувь ашиглалтаас бүрмөсөн хасагдсанаас хойш 2 жилийн хугацаанд хадгалдаг болохыг.

(b) Дарга бүртгэлийг энэ зүйлийн (a)(2)(ii)-т шаардсанаас бага хугацаагаар хадгалахыг зөвшөөрч болно.

Р Бүлэг - Монгол Улсын эд анги үйлдвэрлэх зөвшөөрлийн эрх**21.701. Хамрах хүрээ**

Энэ Бүлэг нь дараах зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

- (1) Монгол Улсын PMA эрх олгох замаар солилт, эсхүл модификацийн эд ангийн загварыг зөвшөөрөх;
- (2) Монгол Улсын PMA эрх эзэмшигчийн үүрэг хариуцлага.

21.703. Монгол Улсын PMA эрхийн шаардлага

(a) Монгол Улсын PMA эрх нь:

- (1) тухайн солилт, эсхүл модификацийн эд анги нь хамааралтай НТЧ-ын шаардлагатай нийцэж байгааг Дарга тогтоож, үйлдвэрлэгчид олгосон загварын зөвшөөрөл;
- (2) эд ангид Монгол Улсын PMA үсгэн тэмдэглэгээ хийх эрх.

(b) Эд ангийн хувьд, тухайн этгээд нь Монгол Улсын PMA эрх эзэмшдэг байх ба тухайн эд анги нь хамааралтай НТЧ-ын шаардлага хангаж байгаагаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд эд ангид Монгол Улсын PMA-ын тэмдэглэгээ хийхгүй.

21.705. Хүсэлт гаргах нөхцөл

Монгол Улсын PMA эрх авах хүсэлт гаргагч нь:

- (1) ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч байх ба өөрийн байгууллагын Ерөнхий зааварт тухайн эд ангийг үйлдвэрлэхээр өөрчлөлт оруулах хүсэлт гаргасан байна; эсхүл
- (2) тухайн эд ангийг үйлдвэрлэхийн тулд ИНД-148-ын дагуу олгогдох үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргасан байна.

21.707. Эрх авах хүсэлт гаргах

(a) Монгол Улсын РМА эрх эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах мэдээллийг шаардсан САА 24021/13 маягтыг бөглөж, зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлнэ:

- (1) хүсэлт гаргагчийн нэр, Монгол Улсад ажил үүрэг гүйцэтгэх хаяг;
- (2) эд ангийг суурилуулах бүтээгдэхүүнийг таньж тогтоох;
- (3) дараах баримт бичгээс бүрдсэн загварын мэдээлэл:
 - (i) эд ангийн загварын хэв шинж, конфигурацийг тодорхойлоход шаардлагатай тодорхойлолт болон зураг;
 - (ii) эд ангийн загварын хэв шинж, конфигураци нь хамааралтай НТЧ-ын шаардлага хангаж байгааг нотлох баримт;
 - (iii) энэ зүйлийн (a)(3)(i)-д заасан зураг болон тодорхойлолтын жагсаалт;
 - (iv) эд ангийн бүтцийн бөх бат байдлыг тодорхойлоход шаардлагатай хэмжээс, материал болон процессын мэдээлэл;
- (4) хүсэлт гаргагч нь энэ зүйлийн (a)(3)-т иш татсан загварын дагуу эд анги бүрийг найдвартай хуулбарлан үйлдвэрлэж чадахыг нотлох баримт;
- (5) хүсэлт гаргагчийн нийцлийн мэдэгдэл, эсхүл нөлөө бүхий НТЧ-ын шаардлага багтсан гэж Дарга тодорхойлсон эд зүйлийн хувьд, ИНД-146-гийн дагуу олгосон зохион бүтээх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн дараах мэдээлэл:
 - (i) энэ зүйлийн (a)(3)-т иш татсан эд ангийн загвар нь тухайн солих эд ангийн загвартай ижил, эсхүл энэ зүйлийн (a)(2)-т иш татсан бүтээгдэхүүнд тавих НТЧ-ын загварын стандартыг хангасан;
 - (ii) тухайн эд анги нь хамааралтай НТЧ-ын стандартын техникийн нөхцөлийг хангасныг харуулахад шаардлагатай аливаа үзлэг, туршилт, тооцоог бүрэн хийж, баримтжуулсан;
- (6) тухайн маягад тусгасны дагуу Даргын шаардаж болох, хүсэлт гаргагчтай холбоотой нэмэлт тодруулга.

(b) Хүсэлт гаргагч нь эд анги болон холбогдох өгөгдөхүүнийг Даргын шаардаж болох аливаа үзлэгт бэлэн байлгана.

21.709. Эрх олгох

Хүсэлт гаргагч нь Монгол Улсын РМА эрх авах эрхтэй, хэрэв:

- (1) хүсэлт гаргагч нь энэ Бүлгийн холбогдох шаардлагыг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц хэлбэрээр хангасан бол;
- (2) тухайн гэрчилгээг олгох нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй бол;
- (3) хүсэлт гаргагч нь ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшдэг бол.

21.711. Зөвшөөрлийн эрх

Монгол Улсын РМА эрх эзэмшигч нь:

- (1) эд ангийг 21.719-д нийцүүлэн үйлдвэрлэж болно;
- (2) эд ангид Монгол Улсын РМА тэмдэглэгээ хийж болно.

21.713. Эрхийн хүчинтэй байдал

Дарга Монгол Улсын РМА эрхийг түдгэлзүүлж, эсхүл хүчингүй болгож болно, хэрэв:

- (1) эрх олгох үед шаардсан нөхцөлийг цаашид мөрдөхгүй байгааг тогтоосон бол; эсхүл
- (2) ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосон бол; эсхүл
- (3) эзэмшигч нь 21.719-д заасан үүрэг хариуцлагаа хэрэгжүүлэхээ больсон бол; эсхүл
- (4) эд зүйл нь ашиглалтын явцад хүлээн зөвшөөрөгдөхгүй аюул үүсгэж байгааг тогтоосон бол.

21.715. Эрхийн хугацаа

(a) Энэ Бүлгийн дагуу олгосон Монгол Улсын РМА эрх нь түүнийг түдгэлзүүлэх, эсхүл хүчингүй болгох хүртэл хүчинтэй.

(b) Монгол Улсын РМА эрхийг хүчингүй болгосон нөхцөлд эзэмшигч нь гэрчилгээг Даргад нэн даруй хураалгана.

(c) Монгол Улсын РМА эрхийг түдгэлзүүлсэн бол гэрчилгээ эзэмшигч нь зохих баталгаажуулсан тэмдэглэл хийлгэхээр тухайн гэрчилгээг Даргад нэн даруй хүргүүлнэ.

21.717. Эрхийг шилжүүлэх

Энэ Бүлгийн дагуу олгосон Монгол Улсын РМА эрхийг бусдад шилжүүлж болохгүй.

21.719. Эрх эзэмшигчийн үүрэг хариуцлага

Монгол Улсын РМА эрх эзэмшигч нь:

- (1) эд анги бүрийг ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээний дагуу үйлдвэрлэнэ;
- (2) үйлдвэрлэсэн эд анги бүр нь загварын өгөгдөхүүнд нийцсэн, суурилуулахад аюулгүй болохыг бататгана;
- (3) эд анги бүрд дараах мэдээллийг гаргацтайгаар, байнгын бат бөх хэлбэрээр тэмдэглэнэ:
 - (i) 21.813-т заасан мэдээлэл;
 - (ii) эд зүйлийн нэр, маяг, эсхүл эд ангийн дугаар;
 - (iii) Монгол Улсын РМА дугаар;
- (4) Даргын шаардсан даруйд, 21.721-ээр шаардсан бүртгэлийг Даргад хүргүүлнэ.

21.721. Бүртгэл хөтлөх

(a) Монгол Улсын РМА эрх эзэмшигч бүр нь дараах журмыг тогтоосон байна:

- (1) дараах мэдээллийг таньж тогтоох, цуглуулах, индексжүүлэх, хадгалах, арчлах болон устгах:
 - (i) Монгол Улсын РМА эрхийн хүрээнд эзэмшигчийн үйлдвэрлэсэн эд анги бүрийн бүртгэлийг;
 - (ii) тухайн эд анги нь холбогдох Монгол Улсын РМА болон энэ Дүрэмд нийцэж байгааг харуулах бүх холбогдох загварын мэдээлэл, зураг, тодорхойлолт, туршилт, дүн шинжилгээ болон тайланг;
- (2) дараах нөхцөлийг бататгах:
 - (i) бүх бүртгэл нь гаргацтай, байнгын хувиршгүй хэлбэртэй болохыг;
 - (ii) энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, энэ зүйлийн (1)-д шаардсан бүртгэлийг тухайн эд зүйлийн хамгийн сүүлчийн хувь ашиглалтаас бүрмөсөн хасагдсанаас хойш 2 жилийн хугацаанд хадгалдаг болохыг.

(b) Дарга бүртгэлийг энэ зүйлийн (a)(2)(ii)-т шаардсанаас бага хугацаагаар хадгалахыг зөвшөөрч болно.

Q Бүлэг - Бүтээгдэхүүн, эд ангийг таньж тогтоох**21.801. Зорилго**

Энэ Бүлэг нь дараах зүйлсийг таньж тогтоох зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

- (1) агаарын хөлөг, агаарын хөлгийн хөдөлгүүр болон сэнс;
- (2) эрсдэлтэй эд анги;

(3) тодорхой солилт болон модификацийн эд анги.

21.803. Агаарын хөлөг, агаарын хөлгийн хөдөлгүүр болон сэнсийг таньж тогтоох

(а) ИНД-148-ын дагуу агаарын хөлөг, эсхүл агаарын хөлгийн хөдөлгүүр үйлдвэрлэж байгаа этгээд нь тухайн агаарын хөлөг, эсхүл хөдөлгүүрт дараах шаардлагыг хангасан тэмдэглэгээг галд тэсвэртэй өгөгдлийн пайз хэлбэрээр хийнэ:

- (1) химийн аргаар идүүлэх, тамгалах, сийлэх, эсхүл бусад галд тэсвэртэй тэмдэглэгээний аргаар 21.805-д тусгасан таньж тогтоох мэдээллийг тэмдэглэсэн;
- (2) дараах байдал үүсэхгүй байх хэлбэрээр бэхэлсэн:
 - (i) хэвийн ашиглалтын явцад балрах, эсхүл ховхрох; эсхүл
 - (ii) ослын үед алдагдах, эсхүл устах;
- (3) хүнтэй чөлөөт бөмбөлгөөс бусад агаарын хөлгийн хувьд, газарт байгаа этгээдэд уншигдахуйцаар, их биеийн дараах хэсэгт бэхэлсэн:
 - (i) орох хаалганы ойролцоо, хүрэх боломжтой байрлалд; эсхүл
 - (ii) их биеийн гадна, бусад хэсэгт;
- (4) агаарын хөлгийн хөдөлгүүрийн хувьд, хөдөлгүүрт хүрэх боломжтой байрлалд бэхэлсэн;
- (5) хүнтэй чөлөөт бөмбөлгийн хувьд:
 - (i) бөмбөлгийн бүрхүүл дээр бэхэлсэн;
 - (ii) бөмбөлгийг хийлсэн үед ашиглагч этгээдэд харагдахуйц газарт байрлуулсан байна.

(б) Хүнтэй чөлөөт бөмбөлөг үйлдвэрлэж байгаа этгээд нь энэ зүйлийн (а)-д зааснаас гадна бөмбөлгийн дүүжинт сагс болон аливаа халаагч иж бүрдэл дээр дараах мэдээллийг тод гаргацтайгаар, байнгын бат бөх хэлбэрээр тэмдэглэнэ:

- (1) үйлдвэрлэгчийн нэр;
- (2) эд ангийн дугаар, эсхүл дүйцэх мэдээлэл;
- (3) серийн дугаар, эсхүл дүйцэх мэдээлэл.

(с) ИНД-148-ын дагуу сэнс, сэнсний алга, эсхүл сэнсний бул үйлдвэрлэж байгаа этгээд нь дараах шаардлагыг хангасан мэдээллийг, галд тэсвэртэй өгөгдлийн пайз, эсхүл химийн аргаар идүүлэх, тамгалах, сийлэх, эсхүл бусад галд тэсвэртэй тэмдэглэгээний хэлбэрээр тэмдэглэнэ:

- (1) 21.805-д тусгасан таньж тогтоох мэдээллийг агуулсан;
- (2) эрсдэлгүй гадаргуун дээр байрлуулсан;
- (3) дараах байдал үүсэхгүй байхаар:
 - (i) хэвийн ашиглалтын явцад балрах, эсхүл ховхрох; эсхүл

(ii) ослын үед гээгдэх, эсхүл устах.

21.805. Таньж тогтоох мэдээлэл

Энэ дүрмийн 21.803(а)(1)-ийн дагуу өгөгдлийн пайзанд тэмдэглэхийг шаардсан таньж тогтоох мэдээлэл болон 21.803(с)(1)-ийн дагуу сэнс, сэнсний алга, эсхүл сэнсний булыг таньж тогтоох мэдээлэл нь дараах өгөгдөхүүнийг багтаасан байх ёстой:

- (1) үйлдвэрлэгчийн нэр;
- (2) оноосон загвар;
- (3) үйлдвэрлэгчийн серийн дугаар;
- (4) маягийн гэрчилгээ, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрсөн гэрчилгээний дугаар, хэрэв хамааралтай бол;
- (5) үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээний дугаар, эсхүл гадаадын дүйцэх дугаар, хэрэв хамааралтай бол;
- (6) агаарын хөлгийн хөдөлгүүрийн хувьд, тогтоогдсон хүчин чадал;
- (7) Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл.

21.807. Таньж тогтоох мэдээллийг салгах, өөрчлөх болон солих

(а) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдийг Даргын зөвшөөрөлгүй дараах аль нэг мэдээллийг салгах, өөрчлөх, эсхүл солихыг хориглоно:

- (1) 21.803(а)(1)-ийн дагуу, өгөгдлийн пайзан дээр тэмдэглэсэн байхыг шаардсан таньж тогтоох мэдээлэл;
- (2) 21.803(с)(1)-ийн дагуу шаардсан, сэнс, сэнсний алга, эсхүл сэнсний булыг таньж тогтоох мэдээлэл;
- (3) 21.811-ийн дагуу, эрсдэлтэй эд ангийг таньж тогтоохыг шаардсан эд ангийн дугаар болон серийн дугаар.

(b) Хэрэв салгалт, өөрчлөлт, эсхүл солилтыг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц арга, техник, эсхүл практик аргачлалын дагуу гүйцэтгэсэн бол ИНД-43-ын дагуу техник үйлчилгээ гүйцэтгэж байгаа этгээд нь энэ зүйлийн (а)(1), (а)(2)-т заасан таньж тогтоох мэдээлэл болон энэ зүйлийн (а)(3)-т заасан эд ангийн дугаар, серийн дугаарыг салгаж, өөрчилж, эсхүл сольж болно.

21.809. Өгөгдлийн пайзыг салгах, дахин суурилуулах

(а) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, этгээд нь 21.805-д заасан таньж тогтоох мэдээллийг агуулсан өгөгдлийн пайзыг Даргын зөвшөөрөлгүй салгах, эсхүл дахин суурилуулахгүй.

(b) ИНД-43-ын дагуу техник үйлчилгээ гүйцэтгэж байгаа этгээд нь 21.805-д тусгасан таньж тогтоох мэдээллийг агуулсан өгөгдлийн пайзыг салгаж, эсхүл дахин суурилуулж болно, хэрэв:

- (1) техник үйлчилгээний үед өгөгдлийн пайзыг салгах шаардлагатай бол;

- (2) өгөгдлийн пайзыг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц арга, техник, практик аргачлалын дагуу салгасан болон дахин суурилуулсан бол;
- (3) салгасан өгөгдлийн пайзыг салгаж авсан бүтээгдэхүүн, эсхүл эд анги дээр буцаан суурилуулсан бол.

21.811. Эрсдэлтэй эд ангийг таньж тогтоох

Эрсдэлтэй эд ангийг үйлдвэрлэж байгаа этгээд нь тухайн эд ангид дараах мэдээллийг гаргацтайгаар, байнгын бат бөх хэлбэрээр тэмдэглэнэ:

- (1) эд ангийн дугаар, эсхүл дүйцэх дугаар;
- (2) серийн дугаар, эсхүл дүйцэх дугаар.

21.813. Солилт болон модификацийн материал, эд анги, хэрэгслийг таньж тогтоох

(a) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, К Бүлэгт шаардсан эрхийн хүрээнд солилт, эсхүл модификацийн эд анги, эсхүл хэрэгсэл үйлдвэрлэж байгаа этгээд нь 21.805-д тусгасан таньж тогтоох мэдээллээс гадна, дараах мэдээллийг тухайн эд анги, эсхүл хэрэгсэлд тод гаргацтайгаар, байнгын бат бөх хэлбэрээр тэмдэглэнэ:

- (1) “Mongolian TSO”, эсхүл “Mongolian PMA” гэсэн бичилтийн аль тохирохыг;
- (2) эрх эзэмшигчийн нэр, барааны тэмдэг, эсхүл бэлгэдэл;
- (3) эд ангийн дугаар;
- (4) эд ангид суурилуулахад тохиромжтой, маягийн гэрчилгээ, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрсөн гэрчилгээ олгосон бүтээгдэхүүн бүрийн нэр, оноосон загвар.

(b) Энэ дүрмийн 21.303(2)-ын дагуу солилт, эсхүл модификацийн материал, эд анги, эсхүл хэрэгсэл үйлдвэрлэж байгаа этгээд нь тухайн материал, эд анги, эсхүл хэрэгслийг тод гаргацтайгаар, байнгын бат бөх, дараах нөхцөлийг хангах хэлбэрээр тэмдэглэнэ:

- (1) өөрөөр хүлээн зөвшөөрөхүйц материал, эд анги болон хэрэгслээс тусдаа танигдаж байхаар;
- (2) үйлдвэрлэлийн өгөгдөхүүнтэй шууд холбогдож байхаар.

(c) Хэрэв материал, эд анги, эсхүл хэрэгсэл нь энэ зүйлийн (a), эсхүл (b)-д шаардсан мэдээллийг тэмдэглэхэд хэтэрхий жижиг, эсхүл өөр хэлбэрээр тэмдэглэх боломжгүй бол тухайн мэдээллийг материал, эд анги, хэрэгслийн хавсаргасан шошгонд, эсхүл түүний контейнер дээр бичнэ.

(d) Энэ зүйлийн (a)(4)-т шаардсан тэмдэглэгээг шошгон дээр бичих боломжгүй урт бол тухайн материал, эд анги, эсхүл хэрэгслийг суурилуулахад зориулагдсан, маягийн гэрчилгээ, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрсөн гэрчилгээ олгосон бүтээгдэхүүн бүрийн нэр болон оноосон загварын ашиглахад бэлэн заавар, эсхүл каталогт тухайн материал, эд анги, хэрэгсэл, эсхүл контейнерт хавсаргасан шошгыг иш татаж болно.

Хавсралт А - Хамааралгүй

Хавсралт В - Нөөц

Хавсралт С - НТЧ-ын загварын стандарт

(a) Энэ зүйлийн (c)-г харгалзан, стандарт категорийн НТЧ-ын загварын стандарт нь дараах баримт бичгээс бүрдэнэ:

- (1) АНУ-ын FAA-аас гаргасан Холбооны нисэхийн дараах дүрмүүд:
 - (i) Part 23 НТЧ-ын Стандарт: Ердийн, Өргөн хэрэглээний, Аэробатик болон Коммютер категорийн нисэх онгоц, 23.785(a) болон 23.807(b)(5)-аас бусад;
 - (ii) Part 25 НТЧ-ын Стандарт: Тээврийн категорийн нисэх онгоц;
 - (iii) Part 27 НТЧ-ын Стандарт: Ердийн категорийн роторт-хөлөг;
 - (iv) Part 29 НТЧ-ын Стандарт: Тээврийн категорийн роторт-хөлөг;
 - (v) Part 31 НТЧ-ын Стандарт: Хүнтэй чөлөөт бөмбөлөг;
 - (vi) Part 33 НТЧ-ын Стандарт: Агаарын хөлгийн хөдөлгүүр;
 - (vii) Part 35 НТЧ-ын Стандарт: Сэнс; эсхүл
- (2) Даргын тодорхойлсон, дараах НТЧ-ын загварын стандартын багц:
 - (i) ICAO-гийн Хавсралт 8-ын шаардлага хангасан;
 - (ii) энэ зүйлийн (a)(1)-д заасан НТЧ-ын загварын стандарттай дүйцэх аюулгүй байдлын түвшнийг хангасан.

(b) Энэ зүйлийн (c)-г харгалзан, хязгаарлагдмал категорийн НТЧ-ын загварын стандартад дараах стандарт багтана:

- (1) тухайн агаарын хөлгийг ашиглах зорилгод тохирохгүй гэж Даргын тодорхойлсон шаардлагаас бусад, энэ зүйлийн (a)-д заасан загварын стандарт болон энэ зүйлийн (d), (e)-д заасан холбогдох стандарт; эсхүл
- (2) Дарга агаарын хөлгийг ашиглах зорилгод тохирно гэж тодорхойлсон НТЧ-ын загварын стандартын багц.

(c) Стандарт категори , эсхүл хязгаарлагдмал категорийн агаарын хөлгийн НТЧ-ын загварын стандарт нь дараах мэдээллийг агуулсан нислэгийн заавартай байх ёстой:

- (1) хамааралтай НТЧ-ын загварын стандартаар хангахыг шаардсан үйл ажиллагааны хязгаарлалт болон мэдээлэл нь заавар, тэмдэглэгээ, эсхүл зурагт хуудас хэлбэрээр байх;

- (2) нисэх онгоц, роторт-хөлгийн хувьд, тухайн нислэгийн зааврын техникийн үзүүлэлтийн мэдээллийн хэсэгт хөдөлгүүрийн хөргөлтийг туршсан гадна орчны агаар мандлын максимум хэмийг заасан байх;
- (3) 21.32-д шаардсаны дагуу мэдээлэл нь гэрчилгээ, эсхүл тухайн нислэгийн зааврын хуудас хэлбэрээр байх.
- (d) Стандарт категорийн агаарын хөлгийн дуу чимээний стандарт нь:
- (1) дараахаас бусад тохиолдолд, ICAO-гийн Хавсралт 16, Vol.I-ийн холбогдох бүлэгт заасан стандарт байна:
- (i) 2003 оны 6 сарын 30-наас хойш, дууны хурдны өмнөх (subsonic) хурдтай турбо-жет, турбо-фэн хөдөлгүүрт нисэх онгоцны хувьд, Хавсралт 16, Vol.I, Chapter 3-т заасан стандартыг мөрдөх үүрэгтэй;
- (ii) хэрэв тухайн агаарын хөлгийн маягийн гэрчилгээ, дуу чимээний гэрчилгээ, эсхүл дүйцэх баримт бичигт илүү өндөр стандартыг заасан бол түүнийг мөрдөх; эсхүл
- (2) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дүйцэх НТЧ-ын загварын стандартын багц.
- (e) Стандарт категорийн агаарын хөлгийн хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандарт нь:
- (1) ICAO-гийн Хавсралт 16, Vol.II-ийн холбогдох Бүлэгт заасан стандарт; эсхүл
- (2) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дүйцэх НТЧ-ын загварын стандартын багц.

Хавсралт D - Хүлээн зөвшөөрөхүйц техникийн өгөгдөхүүн

- (a) Энэ зүйлийн (b)-г харгалзан, хүлээн зөвшөөрөхүйц техникийн өгөгдөхүүнд дараах өгөгдөхүүнүүд багтана:
- (1) маягийн гэрчилгээний өгөгдөхүүний хуудас (TCDS);
- (2) маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ олгоход ашиглагдах гадаадын маягийн гэрчилгээний өгөгдөхүүний хуудас;
- (3) маягаар гэрчилгээжсэн бүтээгдэхүүний маягийн загварын өгөгдөхүүн;
- (4) 21.73-т заасан арга хэлбэрээр зөвшөөрөгдсөн загварын өөрчлөлтийг тодорхойлсон загварын өөрчлөлтийн өгөгдөхүүн;
- (5) 21.505-ын дагуу Даргын зөвшөөрсөн өгөгдөхүүн;
- (6) Даргын Зөвлөмжийн цувралаар (AC) гаргасан өгөгдөхүүн;
- (7) засвар, эсхүл модификацийн тусгай зааварчилгаа өгч байгаа НТЧ-ын удирдамж;
- (8) дараах байгууллагаас олгосон нэмэлт маягийн гэрчилгээ:
- (i) АНУ-ын FAA;
- (ii) Оросын холбооны улсын ФАС;

- (iii) Европын холбооны EASA;
 - (9) хамааралгүй;
 - (10) бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгчийн хангасан, маягийн гэрчилгээнд заасан, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрсөн гэрчилгээнд тухайн бүтээгдэхүүнд ашиглахаар иш татсан дүйцэх, эсхүл техник үйлчилгээний заавар, засварын болон их засварын заавар, НТЧ-ын хадгалалтын зааварчилгаа, сервис бюллетень (SB)-д модификаци, эсхүл засвар хийх тусгай зааварчилгааг заасан өгөгдөхүүн;
 - (11) АНУ-ын FAA-аас гаргасан зөвлөмжийн цуврал AC43.13-1B;
 - (12) тухайн НТЧ-ын гэрчилгээний категорид тусгайлан хамаарсан болон түүнд багтсан өгөгдөхүүн.
- (b) Энэ зүйлийн (a)-д заасан техникийн өгөгдөхүүн нь хүлээн зөвшөөрөгдөхүйц байна, хэрэв:
- (1) өгөгдөхүүн нь тухайн бүтээгдэхүүн, бүрдэл хэсэг, эсхүл хэрэгсэлд тохирсон ба хийгдэж байгаа ажилд шууд холбоотой бол;
 - (2) гадаадын нэмэлт маягийн гэрчилгээ, эсхүл нэмэлт маягийн зөвшөөрлийн хувьд:
 - (i) шинэ нислэгийн зааврын иж бүрдэл ашиглаагүй бол;
 - (ii) тухайн агаарын хөлгийн маягийг дахин тогтоогоогүй бол;
 - (iii) өгөгдөхүүн нь Даргын хүлээн зөвшөөрсөн тодорхой маягийн гэрчилгээний нэмэлт ба уг маягийн гэрчилгээ нь нэмэлт маягийн гэрчилгээ, эсхүл нэмэлт маягийн зөвшөөрөлд иш татсан бол;
 - (3) тухайн суурилуулагч нь, нэмэлт маягийн гэрчилгээ, эсхүл нэмэлт маягийн зөвшөөрөл эзэмшигчээс STC суурилуулах бичгээр үйлдсэн зөвшөөрөлтэй бол;
 - (4) бүрдэл хэсгээр тухайн эд ангийг бүрдүүлсэн бүтээгдэхүүн, эсхүл иж бүрдэл үйлдвэрлэгчийн хангасан өгөгдөхүүн нь бүрдэл хэсэг үйлдвэрлэгчийн хангасан өгөгдөхүүнтэй зөрчилдөөгүй бол.

--oOo--